

«Այրի Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն 1
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2
 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 3
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 4

Ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

1. Ներածություն 6
 2. Պատրաստման հիմունքներ 6
 3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ 8
 4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր 10
 5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն 26
 6. Չուտ տոկոսային եկամուտ 29
 7. Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս 29
 8. Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից 30
 9. Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով 30
 10. Չուտ այլ գործառնական եկամուտ 31
 11. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ 31
 12. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր 34
 13. Շահութահարկի գծով ծախս 34
 14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 37
 15. Ներդրումային արժեթղթեր 37
 16. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում 40
 17. Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ 41
 18. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ 43
 19. Հաճախորդներին տրված վարկեր 43
 20. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ 53
 21. Վարձակալություն 54
 22. Այլ ակտիվներ 55
 23. Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ 55
 24. Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ 56
 25. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր 57
 26. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ 57
 27. Այլ պարտավորություններ 58
 28. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ 58
 29. Ոհսկերի կառավարում 58
 30. Կապիտալի կառավարում 77
 31. Փոխատվության հանձնառություններ 77
 32. Պայմանական դեպքեր 78
 33. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ 79
 34. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք 81

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
Vazgen Sargsyan St., 2 Building,
Yerevan, 0010 Armenia,
Kamar Business Center
Tel: +374 60 50 7777
www.ey.com/am

«Էրնսթ և Ինգ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, 0010,
Վազգեն Սարգսյան փող., 2 շենք
«Կամար» Բիզնես Կենտրոն
Հեռ.՝ +374 60 50 7777

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Այրի Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Այրի Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՅՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

Բանկի 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, ով այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ 2023թ. ապրիլի 18-ին արտահայտել է չձևափոխված կարծիք:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց	Ինչպես է աուդիտի առանցքային հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում
<i>Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ</i>	
<p>Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության, այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:</p>	<p>Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝</p> <ul style="list-style-type: none">▶ Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ որոշելու համար կիրառված վարկային ռիսկի մոդելների և ենթադրությունների վերլուծություն;▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի նշանակալի աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում;▶ Վարկային առումով նշանակալի արժեզրկված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով ԱՎԿ-ի թեստավորում անհատական հիմունքով:
<p>Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆուլտի հավանականությունը, դեֆուլտի ժամանակ գործիքի ակնկալվող արժեքը և դեֆուլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից, վարկառուի ռիսկի դասից և վարկառուի ֆինանսական վիճակի</p>	<p>Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով՝ մեր ներքին մասնագետների աջակցությամբ վերլուծել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը, հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆուլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք նաև թեստավորել ենք վարկային ռիսկի նշանակալի աճի բացահայտման գործընթացում առանցքային հսկողության միջոցների նախագծման և գործարկման</p>

Աուդիտի առանցքային հարց

վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Արժեզրկված էական ֆինանսական ակտիվների համար անհատական հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը պահանջում է հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա դրամական հոսքերի գնահատում:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է սույն ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 19-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 29-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Ինչպես է աուդիտի առանցքային հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում

արդյունավետությունը և գնահատել ենք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի նշանակալի աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Ընտրված արժեզրկված նշանակալի վարկերի գծով մենք թեստավորել ենք գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա գնահատված դրամական հոսքերի հաշվարկները:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է անկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված Էական անորոշություն, որը կարող է Էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ Էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանն ու անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Ռուսլան Խորոշվիլին:

Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Ռուսլան Խորոշվիլի

Գլխավոր տնօրեն՝

Էրիկ Հայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր՝

Ելենա Ադամյան

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

23 ապրիլի, 2024 թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

		2023	2022
	Ճան.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	6	25,931,049	19,919,227
Տոկոսային ծախս	6	(7,098,421)	(6,885,962)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		18,832,628	13,033,265
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	7	10,361,438	6,180,054
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	7	(6,863,060)	(4,562,552)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		3,498,378	1,617,502
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	7,460,147	12,908,096
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով	9	1,069,273	1,127,937
Չուտ իրացված վնաս ներդրումային արժեթղթերի գծով		(93,720)	(55,163)
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպությունների շահույթի բաժնեմաս	16	575,245	-
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	10	233,476	31,920
Գործառնական եկամուտ		31,575,427	28,663,557
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	11	(382,000)	(1,332,312)
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(7,269,745)	(6,782,363)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	12	(4,741,784)	(3,825,080)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		19,181,898	16,723,802
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(3,424,768)	(3,207,353)
Շահույթ տարվա համար		15,757,130	13,516,449
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ՝ առանց շահութահարկի			
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	13	302,230	(570,786)
շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար	13	87,786	45,234
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>		390,016	(525,552)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) տարվա համար՝ առանց շահութահարկի		390,016	(525,552)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		16,147,146	12,990,897

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Ղեկավարության կողմից.

Միեր Աբրահամյան Վարչության նախագահ	Անուշիկ Խաչատրյան Գլխավոր հաշվապահ
---------------------------------------	---------------------------------------

Ապրիլի 23, 2024 թ.

Կից 1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Ծան.	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	36,606,515	36,273,430
Հակադարձ հետզևման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	18	8,606,787	15,725,509
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	63,515,077	41,858,155
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		449,838	351,121
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	15	10,812,707	7,804,552
- Բանկի կողմից պահվող			
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	15	54,361,958	69,479,481
- Բանկի կողմից պահվող			
- Վաճառքի և հետզևման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		6,646,146	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19	158,884,500	121,327,795
Առգրավված ակտիվներ	19	2,709,765	3,098,462
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	16	7,575,245	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	9,687,175	7,480,638
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	21	3,188,475	2,071,018
Այլ ակտիվներ	22	3,630,008	3,535,599
Ընդամենը ակտիվներ		366,674,196	309,005,760
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Հետզևման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	24	8,010,540	-
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	23	57,310,415	39,509,998
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		11,255	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	26	209,920,125	188,283,970
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		2,258,501	2,993,571
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	15,506,851	12,895,735
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	442,859	342,209
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	21	3,415,391	2,194,220
Այլ պարտավորություններ	27	6,313,467	4,113,994
Ընդամենը պարտավորություններ		303,189,404	250,333,697
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	33,971,850	33,971,850
Էմիսիոն եկամուտ		5,014,099	5,014,099
Շենքերի վերազնահատումից աճ		-	96,917
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		119,492	(270,524)
Չբաշխված շահույթ		24,379,351	19,859,721
Ընդամենը սեփական կապիտալ		63,484,792	58,672,063
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		366,674,196	309,005,760

Կից 1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	2023 թ.		2022 թ.	
	Ծան.	հազ. դրամ	հազ. դրամ	Վերադասակարգված
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից				
Ստացված տոկոսներ		26,275,698		18,928,749
Վճարված տոկոսներ		(6,746,112)		(6,626,890)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ		10,361,438		6,180,054
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ		(6,863,060)		(4,562,552)
Չուտ վճարումներ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		272,222		1,127,937
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից		8,288,866		14,620,190
Այլ ստացված եկամուտ		288,183		109,725
Անձնակազմի գծով ծախսեր և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ		(9,147,534)		(8,149,279)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		678,417		(166,950)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		7,293,125		(9,674,887)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ		(20,856,671)		(32,395,706)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(38,058,088)		(13,462,160)
Առգրավված ակտիվներ		572,884		848,710
Այլ ակտիվներ		(262,859)		(1,888,507)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)				
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ		9,376,019		7,998,218
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		8,007,628		(13,011,495)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		18,339,456		110,430,378
Այլ պարտավորություններ		104,285		520,878
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը		7,923,897		70,826,413
Վճարված շահութահարկ		(4,133,155)		(754,331)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր		3,790,742		70,072,082
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(11,910,651)		(1,757,047)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(56,426,143)		(68,978,994)
Մուտքեր իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից		9,463,826		982,664
Մուտքեր ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մարումից		65,443,788		16,433,517
Անոցիացված կազմակերպությունների ձեռքբերում	16	(7,000,000)		-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(3,493,292)		(1,470,706)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք		8,124		139,333
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		(3,914,348)		(54,651,233)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից				
Մուտքեր պարտքային արժեթղթերի թողարկումից	25(ա)	6,208,154		8,769,181
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	25(ա)	(3,982,629)		(6,646,600)
Մուտքեր ներգրավված միջոցներից	23(ա)	11,517,476		7,962,796
Ներգրավված միջոցների մարում	23(ա)	(3,290,975)		(1,966,894)
Վճարված շահաբաժիններ	28	(11,237,500)		-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	21(դ)	(276,834)		(214,376)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված/(գործունեության համար օգտագործված) դրամական հոսքեր		(1,062,308)		7,904,107
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		(1,185,914)		23,324,956
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		1,520,173		(6,760,161)
Անկախվող վարկային կորուստների փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	11	(1,174)		2,051
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	14	36,273,430		19,706,584
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	14	36,606,515		36,273,430

Կից 1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

հազ. դրամ	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Էմիսիոն եկամուտ</i>	<i>Շենքերի վերագնահատումից աճ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>	<i>Չբաշխված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը սեփական կապիտալ</i>
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	33,971,850	5,014,099	105,601	255,028	6,334,588	45,681,166
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	13,516,449	13,516,449
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	-	-	-
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի</i>	-	-	-	(570,786)	-	(570,786)
<i>Շահույթ կամ վնաս տեղափոխված ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի</i>	-	-	-	45,234	-	45,234
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>	-	-	-	(525,552)	-	(525,552)
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	(525,552)	-	(525,552)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	(525,552)	13,516,449	12,990,897
<i>Տեղափոխում վերագնահատումից աճից չբաշխված շահույթ</i>	-	-	(8,684)	-	8,684	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	33,971,850	5,014,099	96,917	(270,524)	19,859,721	58,672,063

Կից 1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

հազ. դրամ	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Էմիսիոն եկամուտ</i>	<i>Շենքերի վերագնահատումից աճ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>	<i>Չբաշխված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը սեփական կապիտալ</i>
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	33,971,850	5,014,099	96,917	(270,524)	19,859,721	58,672,063
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	15,757,130	15,757,130
Այլ համապարփակ վնաս						
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>						
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	-	302,230	-	302,230
Շահույթ կամ վնաս տեղափոխված ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	-	87,786	-	87,786
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>	-	-	-	390,016	-	390,016
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	390,016	-	390,016
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	390,016	15,757,130	16,147,146
Վճարված շահաբաժիններ (ծան. 28)	-	-	-	-	(11,237,500)	(11,237,500)
Շենքերի վերագնահատումից աճի պահուստի հակադարձում	-	-	(96,917)	-	-	(96,917)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	33,971,850	5,014,099	-	119,492	24,379,351	63,484,792

Կից 1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Այրի Բանկ» ՓԲԸ-ն (Բանկ) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 1990թ-ին և վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության 2007թ-ին: Նախկինում Բանկն իր գործունեությունն իրականացրել է «Անելիք Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ: 2018թ. հունիսին Բանկը վերանվանվել է «Այրի Բանկ» ՓԲԸ-ի:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկային գործառնությունների իրականացումը, երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների և արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վարդանանց փ. 13: Բանկն ունի 13 մասնաճյուղ (2022թ-ին՝ 13 մասնաճյուղ): Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի 100% բաժնետերն էր Այրի Գրուփ ՓԲԸ-ն: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի 100% բաժնետերն էր Ֆիստոկո ՍՊԸ-ն:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 33-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Ուկրաինայի հետ պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ են սահմանել Ռուսաստանի և Բելառուսի նկատմամբ՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ: Պատերազմի սկզբից ի վեր նկատվել է ռուսական ռուբլու՝ արտարժույթի նկատմամբ զգալի անկայունություն, ինչպես նաև՝ Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ չի հանգուցալուծվել, սակայն այն արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և ամբողջ աշխարհում: Ուկրաինան և Ռուսաստանը Հայաստանի համար կարևոր առևտրային գործընկերներ են:

Պատերազմի արդյունքում գրանցվեց ոչ ռեզիդենտների հոսք (հատկապես Ռուսաստանից) Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական մուտքերի ծավալների զգալի աճին և պլաստիկ քարտերով գործարքների ակտիվացմանը: Բանկի ղեկավարությունը հետևում է տնտեսական իրավիճակին ներկայիս միջավայրում: Զանի որ պատերազմը դեռ շարունակվում է, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել այն վերջնական ազդեցությունը, որը կարող է ունենալ Բանկի գործունեության վրա, քանի որ ընդհանուր առմամբ անորոշություն կա տնտեսության վրա ազդեցության աստիճանի վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(բ) Հափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 447.9 դրամ և 420.06 դրամ 1 եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Ղևահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը կատարել է դատողություններ, զևահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ զևահատումներից:

Ղևահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման զևահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի վարկային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող վարկային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 29:

Ենթադրություններ և զևահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և զևահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող վարկային կորուստների զևահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը - Ծանոթագրություն 29,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի զևահատում - Ծանոթագրություն 34.

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր զևահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս զևահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաբար, եզրակացրել է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած զևահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակությամբ)

(ե) Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում ընթացիկ տարում օգտագործված դասակարգմանը համապատասխանելու համար: Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել նախկինում ներկայացված զուտ շահույթի կամ սեփական կապիտալի վրա: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ Ծանոթագրություն 17-ում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<u>Նախկինում ներկայացված</u>	<u>Վերադասակարգում</u>	<u>Վերադասակարգված</u>
Ավանդներ – ոչ ռեզիդենտ բանկեր - AAA վարկանիշով	10,521,057	(10,521,057)	-
- BBB- -ից BBB+ վարկանիշով	-	10,521,057	10,521,057

Ինչպես նաև, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<u>Նախկինում ներկայացված</u>	<u>Վերադասակարգում</u>	<u>Վերադասակարգված</u>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում Մուտքեր ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մարումից	(52,545,477)	(16,433,517)	(68,978,994)
Այլ ակտիվներ	-	16,433,517	16,433,517
Առգրավված ակտիվներ	(1,039,797)	(848,710)	(1,888,507)
	-	848,710	848,710

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս: Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

ՀՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՀՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՀՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այնպիսի պայմանագրեր, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը Էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդատի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- ▶ Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- ▶ Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էուլթյան) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝
 - ▶ կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
 - ▶ հայտանիշ առ այն, ինչպես կիրառվել կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտնել:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Զանի որ Բանկը գործում է միայն Հայաստանում, որը ՏՀԶԿ անդամ երկիր չէ, Մոտեցում II պահանջները կիրառելի չեն: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխությունները չեն ազդել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

2023 ֆինանսական տարվանից սկսած Բանկը կամավոր փոփոխություն է կատարել Հիմնական միջոցների «հող և շենքեր» կատեգորիայի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ՝ վերագնահատման մոդելից անցնելով դեպի սկզբնական արժեքի մոդելի: Ղեկավարությունը կարծում է, որ սկզբնական արժեքի մոդելն ավելի հուսալի և բովանդակալից ներկայացում է ապահովում օգտագործողների համար՝ հաշվի առնելով նաև, որ շուկայում պրակտիկան խառն է: Տե՛ս Ծանոթագրություն 20:

(բ) Դեռևս չգործող, բայց հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ▶ *ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում*
- ▶ *Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ*
- ▶ *Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՀՀՄՍ 7 ստանդարտներում*

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների, արժեզրկման և վճարումների մասով մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ա) Արտարժույթով գործարքներ (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, որոնց համար որոշում է կայացվում իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն արտացոլել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Նման ներդրումների համար վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները են կանխիկ դրամական միջոցները և ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող արտարժույթով պարտադիր պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(գ) Տոկոսներ (շարունակություն)

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 6):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- ▶ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ▶ ակնկալվող վարկային կորուստ և հակադարձումներ և
- ▶ արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները, - օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա:
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնք արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված վարկային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Առանց ռեզերվի իրավունքի վարկեր

Որոշ դեպքերում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերը, որոնք ապահովված են վարկառուի գրավով, սահմանափակում են Բանկի պահանջը հիմքում ընկած գրավից առաջացող դրամական հոսքերով (առանց ռեզերվի իրավունքի վարկեր): Բանկը կիրառում է դատողություն գնահատելու համար, թե արդյոք առանց ռեզերվի իրավունքի վարկերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ: Այս դատողությունը կատարելիս Բանկը որպես կանոն դիտարկում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ արդյոք պայմանագիրը սահմանում է վարկի գծով դրամական վճարումների հստակ գումարները և ժամկետները,
- ▶ գրավի իրական արժեքն ի համեմատություն գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվի գումարի,
- ▶ պայմանագրով նախատեսված վճարումները կատարելու վարկառուի կարողությունը և ցանկությունը, չնայած գրավի արժեքի նվազմանը,
- ▶ արդյոք փոխառուն հանդիսանում է ֆիզիկական անձ կամ գործառնական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձ կամ հատուկ նշանակության կազմակերպություն,
- ▶ ակտիվի գծով վնաս կրելու Բանկի ռիսկն ի համեմատություն ամբողջությամբ վերադարձելի վարկի,
- ▶ որքանով է գրավը ներկայացնում փոխառուի բոլոր ակտիվները կամ դրանց գերակշռող մասը,
- ▶ արդյոք Բանկն օգուտ կստանա հիմքում ընկած ակտիվների արժեքի աճից:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 4 (ե) կետում: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեյո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեյո գործարքների գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետգնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում կիրառելի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեյո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հակադարձ հետգնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում կիրառելի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Բանկը տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Բանկը տվյալ պահին ունի հաշվանցում կատարելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ Բանկի ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտազանցման, լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հեղթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար վերափոխման նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց Էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Դա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

vi. Արժեզրկում

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող վարկային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- ▶ պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ▶ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- ▶ փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստներին հավասար գումարով.

- ▶ պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր վարկային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- ▶ այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով վարկային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 29):

12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող վարկային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող վարկային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ: 2-րդ փուլ դասվում են այն ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով վարկային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոնք սակայն պարտքային առումով արժեզրկված չեն: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ և որոնք վարկային առումով արժեզրկված են, դիտարկվում են որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Ակնկալվող վարկային կորուստների չափում

Ակնկալվող վարկային կորուստները վարկային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- ▶ *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- ▶ *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- ▶ *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ.* որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- ▶ *Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած վարկային կորուստը՝ հաևած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 29:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող վարկային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 29 (բ)):
- ▶ Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղջվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- ▶ վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- ▶ պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- ▶ Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- ▶ հավանականությունը, որ վարկառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- ▶ արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են վարկառուի վիճակի վաղաքարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- ▶ վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- ▶ վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- ▶ նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- ▶ պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- ▶ գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող վարկային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- ▶ *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- ▶ *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- ▶ *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող վարկային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող վարկային կորուստներից առանձին՝* Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- ▶ *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ (շարունակություն)

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

(զ) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(է) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- ▶ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)),
- ▶ բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորդված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)):

(ը) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և բաներից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և բաներից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորդում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(թ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (vi)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (vi)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(Ժ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: 2023 ֆինանսական տարվանից Բանկը կամավոր փոխել է իր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հիմնական միջոցների «հող և շենքեր» կատեգորիայի համար՝ վերագնահատման մոդելից դեպի սկզբնական արժեքի մոդելի անցնելով: Լրացուցիչ մանրամասների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 20:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է երբ հիմնական միջոցը պատրաստ է օգտագործման: Հողատարածքների գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են:

շենքեր	50 տարի
համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ*	4-10 տարի
փոխադրամիջոցներ	8 տարի
տնտեսական գույք*	5 տարի

* կապի սարքավորումների, տնտեսական գույքի համար, որոնց արժեքը չի գերազանցում 50 հազ. դրամը, օգտակար ծառայության ժամկետ է գնահատվում 1 տարին

Վարձակալած գույքի բարելավումները կապիտալացվում են և մաշվում վարձակալության ժամկետից և իրենց օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում՝ գծային մեթոդով:

(հ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 3-ից 10 տարի:

(լ) Առգրավված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է առգրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ձեռք է բերում գույքի սեփականության իրավունքը :

Առգրավված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծությունների նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին առգրավված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցություն՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած հարակից վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո առգրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Առգրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(ի) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ծ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(կ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(հ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էուլթյան ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(h) Հարկում (շարունակություն)

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էուլթյան ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(ձ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեությունում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթ և կրել ծախսեր (Ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնականություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է երեք գործառնական սեզմենտից՝ մանրածախ, կրպորատիվ, առևտրային ու ներդրումային:

(ղ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը գնահատում է արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Բանկն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)

(դ) Վարձակալություն

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես գեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- ▶ հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ Էուլայան հաստատուն վճարումները,
- ▶ վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- ▶ գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- ▶ գնման օպցիոնի իրագործման զինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ Էուլայան հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային գույքի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Բանկը ներկայացնում է հիմնական միջոցների կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորությունների կազմում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում բանկումատների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակներով և հիմնվելով մատուցվող ապրանքների, ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանվում է հետևյալ երեք սեզմենտների՝

Մանրածախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ, սպառողական, հիփոթեքային վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում և փոքր ու միկրո վարկեր:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:
Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Գանձապետական և ֆինանսական, ներդրումային բանկային ծառայություններ և այլ կենտրոնական գործառնություններ:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Շահութահարկը կառավարվում է շահույթը հարկումից առաջ միասնական հիմքով և բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև:

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

2023 / հազ. դրամ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Այլ - չբաշխված	Ընդամենը
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ					
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	12,500,174	5,373,379	8,057,496	-	25,931,049
Տոկոսային ծախս	(3,390,564)	(3,480,243)	(227,614)	-	(7,098,421)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	9,109,610	1,893,136	7,829,882	-	18,832,628
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	6,781,758	3,139,263	176,605	263,812	10,361,438
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(4,601,940)	(2,010,587)	(250,533)	-	(6,863,060)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ/(ծախս)	2,179,818	1,128,676	(73,928)	263,812	3,498,378
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	2,229,826	3,072,659	2,157,662	-	7,460,147
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպությունների շահույթի բաժնեմաս	-	-	-	575,245	575,245
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով			1,069,273		1,069,273
Չուտ իրացված վնաս ներդրումային արժեթղթերի գծով			(93,720)		(93,720)
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	(63,187)	186,900	3,666	106,097	233,476
Գործառնական եկամուտ	13,456,067	6,281,371	10,892,835	945,154	31,575,427
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	(98,579)	(121,430)	(49,968)	(112,023)	(382,000)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(4,738,531)	(2,265,419)	(205,275)	(60,520)	(7,269,745)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(3,575,170)	(1,064,976)	(81,596)	(20,042)	(4,741,784)
Սեզմենտի շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	5,043,787	2,829,546	10,555,996	752,569	19,181,898
Շահութահարկի գծով ծախս	(900,526)	(505,192)	(1,884,685)	(134,365)	(3,424,768)
Շահույթ տարվա համար	4,143,261	2,324,354	8,671,311	618,204	15,757,130

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

2022 / հազ. դրամ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Այլ - չբաշխված	Ընդամենը
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ					
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	10,258,462	4,928,633	4,732,132	-	19,919,227
Տոկոսային ծախս	(3,201,864)	(3,327,278)	(356,820)	-	(6,885,962)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	7,056,598	1,601,355	4,375,312	-	13,033,265
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	4,107,751	1,871,915	200,388	-	6,180,054
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(3,082,216)	(1,069,607)	(410,729)	-	(4,562,552)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ/(ծախս)	1,025,535	802,308	(210,341)	-	1,617,502
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	3,684,847	3,667,508	5,555,741	-	12,908,096
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով			1,127,937		1,127,937
Չուտ իրացված վնաս ներդրումային արժեթղթերի գծով			(55,163)		(55,163)
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	(110,457)	139,337	(2,589)	5,629	31,920
Գործառնական եկամուտ	11,656,523	6,210,508	10,790,897	5,629	28,663,557
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	(488,906)	(673,932)	(120,383)	(49,091)	(1,332,312)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(4,827,772)	(1,741,479)	(158,020)	(55,092)	(6,782,363)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(2,889,535)	(833,294)	(67,430)	(34,821)	(3,825,080)
Սեզմենտի շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	3,450,310	2,961,803	10,445,064	(133,375)	16,723,802
Շահութահարկի գծով ծախս	(661,713)	(568,026)	(2,003,193)	25,579	(3,207,353)
Շահույթ տարվա համար	2,788,597	2,393,777	8,441,871	(107,796)	13,516,449

Ստորև նշված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով ակտիվները և պարտավորությունները՝ 31 դեկտեմբերի 2023 թ. և 31 դեկտեմբերի 2022 թ. դրություներով.

	31 դեկտեմբերի 2023 թ.					
	Տոկոսակիր					
	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Չբաշխված մնացորդներ	Ներդրում ասոցիացված կազմակերպություններում	Ընդամենը
Ակտիվներ	96,687,107	62,197,392	144,392,513	55,821,939	7,575,245	366,674,196
Պարտավորություններ	115,787,108	97,548,408	80,839,061	9,014,827		303,189,404

	31 դեկտեմբերի 2022 թ.					
	Տոկոսակիր					
	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Չբաշխված մնացորդներ	Ներդրում ասոցիացված կազմակերպություններում	Ընդամենը
Ակտիվներ	79,054,766	42,273,029	135,218,818	52,459,147		309,005,760
Պարտավորություններ	105,734,702	84,743,488	52,405,733	7,449,774		250,333,697

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Տոկոսակիր ակտիվները ներառում են շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, ներդրումային արժեթղթերը, բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերը և այլ մնացորդներ, հակադարձ ռեպո պայմանագրերով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված վարկերը:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված ավանդներ և այլ մնացորդները, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, Բանկի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր:

Չբաշխված մնացորդները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հիմնական միջոցները, ոչ կյուբական ակտիվները, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, առգրավված ակտիվները, այլ ակտիվները, հետաձգված հարկային պարտավորությունը, շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորությունները և այլ պարտավորություններ:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Բանկի գործունեությունը կենտրոնացած է Հայաստանում: Բանկը Հայաստանից դուրս ոչ ընթացիկ ակտիվներ չունի, բացի ֆինանսական գործիքներից:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի բացվածքը ըստ սեզմենտների 2023 և 2022 թվականների դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հետևյալն է՝

2023 / հազ. դրամ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Այլ - չբաշխված	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ					
Պլաստիկ քարտերի հետ կապված գործառնություններ	5,419,996	2,268,766	-	-	7,688,762
Փոխանցումների վճարներ	187,560	429,070	-	-	616,630
Միջնորդավճարներ հաշվի սպասարկման և կանխիկ գործառնությունների գծով	212,431	425,963	-	-	638,394
Միջնորդավճարներ վճարային համակարգերից	911,440	-	-	-	911,440
Արտարժույթի փոխադրում	-	-	139,171	-	139,171
Այլ	50,331	15,463	37,435	263,812	367,041
Ընդամենը	6,781,758	3,139,262	176,606	263,812	10,361,438

2022 / հազ. դրամ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Այլ - չբաշխված	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ					
Պլաստիկ քարտերի հետ կապված գործառնություններ	3,062,762	1,180,892	-	-	4,243,654
Փոխանցումների վճարներ	197,880	220,825	-	-	418,705
Միջնորդավճարներ հաշվի սպասարկման և կանխիկ գործառնությունների գծով	305,577	461,615	-	-	767,192
Միջնորդավճարներ վճարային համակարգերից	460,471	-	-	-	460,471
Արտարժույթի փոխադրում	-	-	175,198	-	175,198
Այլ	81,062	8,583	25,189	-	114,834
Ընդամենը	4,107,752	1,871,915	200,387	-	6,180,054

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,266,184	14,673,724
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,759,755	2,935,159
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	1,531,740	952,312
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,448,290	526,537
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	663,785	574,340
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	248,618	190,747
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	12,677	66,409
	25,931,049	19,919,227
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,772,929	4,165,593
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	2,357,136	1,614,332
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	672,885	677,821
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	255,887	162,330
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	39,520	265,768
Այլ	64	118
	7,098,421	6,885,962
Չուտ տոկոսային եկամուտ	18,832,628	13,033,265

7. Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	6,232,677	3,381,727
Դրամական միջոցների կանխիկացում և հաշիվների սպասարկում	2,283,010	1,625,183
Միջնորդավճարներ վճարային համակարգերից	911,440	460,471
Դրամային փոխանցումներ	680,673	440,862
Արտարժույթի փոխադրում	139,171	175,198
Այլ	114,467	96,613
	10,361,438	6,180,054
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս		
Գործարքներ քարտերով	4,651,830	2,843,755
Վճարային համակարգերի սպասարկում	1,820,654	1,270,705
Արտարժույթի փոխադրում	220,901	387,309
Այլ	169,675	60,783
	6,863,060	4,562,552
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ	3,498,378	1,617,502

(ա) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը չափվում է հաճախորդի հետ կնքված պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Բանկը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ծառայության նկատմամբ հսկողությունը: Պայմանավորված ծառայությունների բնույթով՝ Բանկը չունի Էական պայմանագրի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս (շարունակություն)

(ա) Կատարման պարտականություններ և քաղաքականություն (շարունակություն)	և	հասույթի ճանաչման
Ճառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչումը ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն
<p>Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայություններ</p>	<p>Բանկը մատուցում է բանկային ծառայություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ հաշիվների կառավարման, վարկային քարտերի և հաշիվների սպասարկման, փոխանցումների ծառայություններ:</p> <p>Հաշիվների ընթացիկ կառավարման ծառայության վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից ամսական կտրվածքով: Բանկը կանոնավոր կերպով սահմանում է դրույքաչափեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայությունների համար առանձին հիմունքով:</p> <p>Սպասարկման վճարները գանձվում են ամսական կտրվածքով և հիմնված են կանոնավոր կերպով վերանայվող հաստատուն դրույքաչափերի վրա:</p> <p>Դրամական փոխանցումների գործարքի վրա հիմնված վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից՝ գործարքն իրականացնելիս:</p>	<p>Հաշիվների սպասարկումից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց:</p> <p>Գործարքներից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի որոշակի պահին՝ գործարքն իրականացնելիս:</p>

8. Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Օգուտ սիրո գործարքներից	8,288,866	14,682,012
Վնաս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(828,719)	(1,773,916)
	7,460,147	12,908,096

9. Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների վերագնահատումից զուտ օգուտ	797,051	1,131,297
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների վաճառքից զուտ եկամուտ/(կորուստ)	272,222	(3,360)
	1,069,273	1,127,937

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Չուտ այլ գործառնական եկամուտ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	204,470	282,087
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	(241,776)	(195,976)
Օգուտ/(վնաս) առգրավված ակտիվների վաճառքից	20,591	14,991
Վնաս շենքերի վաճառքից	-	(77,805)
Այլ	250,191	8,623
	233,476	31,920

11. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ

Ստորև ներկայացված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2023 թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,174)	-	-	(1,174)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	(34,823)	-	-	(34,823)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	(25,257)	-	-	(25,257)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխատվություններ	(52,433)	-	-	(52,433)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	7,268	-	-	7,268
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք	(252,225)	62,297	231,359	41,431
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք	(85,641)	(100,001)	(15,609)	(201,251)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	(20,670)	-	(94,238)	(114,908)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	(853)	-	-	(853)
Ընդամենը	(465,808)	(37,704)	121,512	(382,000)

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2022 թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,051	-	-	2,051
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	(33,507)	-	-	(33,507)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխատվություններ	(97,076)	-	-	(97,076)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	53,817	(723,343)	-	(669,526)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք	(9,543)	-	-	(9,543)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք	(339,625)	(89,081)	586,042	157,336
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք	(419,178)	(112,523)	(44,284)	(575,985)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	9,288	-	(122,194)	(112,906)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	6,844	-	-	6,844
Ընդամենը	(826,929)	(924,947)	419,564	(1,332,312)

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. համար:

հազ. դրամ	2023թ.*			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(517,706)	(89,167)	(1,887,703)	(2,494,576)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	5	(5)	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	11,360	26	(11,386)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարված ակտիվներ	227,056	62,297	231,359	520,712
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(479,281)	-	-	(479,281)
Փոխարժեքային տարբերություններից և այլ շարժեր	(11,265)	(2,109)	(151,493)	(164,867)
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	-	-	(48,105)	(48,105)
Դուրսգրումներ	-	-	12,892	12,892
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(769,831)	(28,958)	(1,854,436)	(2,653,225)

* Այս աղյուսակներում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է իրավաբանական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդոկտների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները:

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ (շարունակություն)

հազ. դրամ	2023 թ.*			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(761,243)	(167,970)	(998,311)	(1,927,524)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(11,223)	8,118	3,105	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	148,828	(153,691)	4,863	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	99,365	180,468	(279,833)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարված ակտիվներ	1,004,878	(100,001)	(15,609)	889,268
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,090,519)	-	-	(1,090,519)
Փոխարժեքային տարբերություններից և այլ շարժեր	(235,628)	(108)	(81,468)	(317,204)
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	-	-	(681,189)	(681,189)
Դուրսգրումներ	-	-	1,155,099	1,155,099
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(845,542)	(233,184)	(893,343)	(1,972,069)

* Այս աղյուսակներում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդոլկոնների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքի Էական փոփոխությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների, ներկայացված են Ծանոթագրություն 19-ի (ա) կետում:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. համար:

հազ. դրամ	2022 թ.*			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(229,893)	(886)	(7,908,894)	(8,139,673)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	3,036	(3,036)	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	22	711	(733)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարված ակտիվներ	(126,221)	(80,546)	586,042	379,275
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(216,440)	(5,499)	-	(221,939)
Փոխարժեքային տարբերություններից և այլ շարժեր	51,790	89	334,360	386,239
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	-	-	(717,761)	(717,761)
Դուրսգրումներ	-	-	5,819,283	5,819,283
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(517,706)	(89,167)	(1,887,703)	(2,494,576)

* Այս աղյուսակներում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է իրավաբանական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդոլկոնների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները:

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ (շարունակություն)

հազ. դրամ	2022 թ.*			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեթղվ չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(359,420)	(107,129)	(576,476)	(1,043,025)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(22,129)	13,098	9,031	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	10,437	(16,755)	6,318	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	18,402	53,845	(72,247)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարված ակտիվներ	92,213	(12,822)	12,701	92,092
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(511,391)	(99,701)	(56,985)	(668,077)
Փոխարժեքային տարբերություններից և այլ շարժեր	10,645	1,494	18,913	31,052
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	-	-	(743,828)	(743,828)
Դուրսգրումներ	-	-	404,262	404,262
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(761,243)	(167,970)	(998,311)	(1,927,524)

* Այս աղյուսակներում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդոլկոնների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխատվության հանձնառությունների գծով անկախվող վարկային կորուստները

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքի էական փոփոխությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների, ներկայացված են Ծանոթագրություն 19-ի (ա) կետում:

12. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա*	1,529,581	1,286,267
Գովազդ և շուկայավարում	552,468	231,026
Ոչ փոխհատուցելի հարկեր և տուրքեր	505,432	446,781
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	494,843	295,427
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	376,004	279,396
Մասնագիտական ծառայություններ	324,273	403,374
Գրասենյակային և կոմունալ ծառայությունների ծախսեր	255,604	220,201
Ապահովագրություն	197,606	123,962
Ներկայացուցչական և կազմակերպչական ծախսեր	185,687	138,788
Անվտանգության ծառայություն	111,742	104,704
Վարձակալության ծախսեր	60,405	40,976
Այլ	148,139	254,178
	4,741,784	3,825,080

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության և ամորտիզացիայի կազմում ներառված 355,283 հազար դրամ գումարը (2022թ-ին՝ 258,552 հազար դրամ) վերաբերում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ամորտիզացիային՝ ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություններ» պահանջների համաձայն (տես Ծանոթագրություն 21):

13. Շահութահարկի գծով ծախս

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	3,398,085	3,574,258
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	26,683	(366,905)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	3,424,768	3,207,353

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Շահութահարկի գծով ծախս (շարունակություն)

2023թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ-ին՝ 18%):

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2023 թ. հազ. դրամ	%	2022 թ. հազ. դրամ	%
Շահույթը մինչև շահութահարկով հարկումը	19,181,898		16,723,802	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(3,452,742)	(18)	(3,010,285)	(18)
Չհարկվող եկամուտ/(չև՛վազեցվող ծախսեր)	27,974	-	(197,068)	(1)
	(3,424,768)	(18)	(3,207,353)	(19)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ.դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(255)	(45,069)	-	(45,324)
Ներդրումային արժեթղթեր Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	72,967	21,056	(85,615)	8,408
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,519	46,758	-	74,277
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(736,104)	(59,174)	-	(795,278)
Ռիմսական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(30,691)	20,036	11,648	993
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(372,783)	(201,143)	-	(573,926)
Այլ ակտիվներ	(54,337)	(89,542)	-	(143,879)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	406,622	208,148	-	614,770
Այլ պարտավորություններ	344,853	72,247	-	417,100
	(342,209)	(26,683)	(73,967)	(442,859)

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Շահութահարկի գծով ծախս (շարունակություն)

(ա) Ջեռաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

հազ.դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,160	(1,415)	-	(255)
Ներդրումային արժեթղթեր Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(83,892)	41,494	115,365	72,967
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,977	25,542	-	27,519
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(868,564)	132,460	-	(736,104)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(13,615)	(17,076)	-	(30,691)
Այլ ակտիվներ	(264,895)	(107,888)	-	(372,783)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(33,897)	(20,440)	-	(54,337)
Այլ պարտավորություններ	282,487	124,135	-	406,622
Այլ պարտավորություններ	154,760	190,093	-	344,853
	(824,479)	366,905	115,365	(342,209)

(բ) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023 թ.			2022 թ.		
	Գումարը նախքան հարկում	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը նախքան հարկում	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	368,573	(66,343)	302,230	(696,080)	125,294	(570,786)
Շահույթ կամ վնաս տեղափոխված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	107,058	(19,272)	87,786	55,163	(9,929)	45,234
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ	475,631	(85,615)	390,016	(640,917)	115,365	(525,552)

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Դրամական միջոցները դրամարկղում	12,392,695	10,147,082
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,314,810	14,765,225
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
A- -ից A+ վարկանիշով	4,266,361	134,608
BBB- -ից BBB+ վարկանիշով	2,286,965	4,187,289
BB- -ից BB+ վարկանիշով	1,600,412	4,657,436
B- -ից B+ վարկանիշով	832	66,586
վարկանիշ չունեցող	4,747,032	2,316,622
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	12,901,602	11,362,541
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,609,107	36,274,848
Վարկային կորստի պահուստ	(2,592)	(1,418)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,606,515	36,273,430

Վարկանիշերը հիմնված են «Standard & Poor's» գործակալության վարկանիշային համակարգի տվյալների վրա: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն կամ ժամկետանց չեն:

Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող գործիքների համար այդ մնացորդներից միջոցների ելքագրելու իրավունքը չի սահմանափակվում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2022թ-ին նման բանկ չկար, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

15. Ներդրումային արժեթղթեր

(ա) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	2,787,581	2,867,793
Հայաստանի Հանրապետության եվրոպարտատոմսեր	1,672,182	1,623,609
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	4,459,763	4,491,402
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
BB- -ից BB+ վարկանիշով	3,224,119	1,190,657
B- -ից B+ վարկանիշով	970,345	601,260
վարկանիշ չունեցող	1,790,735	1,153,488
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	5,985,199	2,945,405
Բաժնային գործիքներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	367,745	367,745
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	10,812,707	7,804,552
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10,812,707	7,804,552

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

(ա) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	18,597,200	18,669,607
Հայաստանի Հանրապետության եվրոպարտատոմսեր	18,124,385	12,253,476
Այլ երկրների պետական արժեթղթեր	11,657,843	31,965,651
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	48,379,428	62,888,734
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
BB- -ից BB վարկանիշով	5,115,065	5,656,601
B-ից B+ վարկանիշով	-	59,399
վարկանիշ չունեցող	1,030,260	1,029,827
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	6,145,325	6,745,827
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	54,524,753	69,634,561
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	6,663,688	-
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	6,663,688	-
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր	6,663,688	-
Ընդամենը համախառն ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	61,188,441	69,634,561
Վարկային կորստի պահուստ	(180,337)	(155,080)
Ընդամենը զուտ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	61,008,104	69,479,481

(գ) Ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Եթե այլ նշում չի արվում, աղյուսակում ֆինանսական ակտիվների համար ներկայացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
		Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
հազ. դրամ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	7,683,882	-	-	7,683,882
- B- -ից B+ վարկանիշով	970,345	-	-	970,345
- վարկանիշ չունեցող	1,790,735	-	-	1,790,735
Հաշվեկշռային արժեք	10,444,962	-	-	10,444,962

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

(գ) Ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակ (շարունակություն)

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			<i>Ընդամենը</i>
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	3-րդ փուլ Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
<i>հազ. դրամ</i>				
Ամորտիզացված արժեթղթի չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- AAA վարկանիշով	11,657,843	-	-	11,657,843
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	48,500,338	-	-	48,500,338
- վարկանիշ չունեցող	1,030,260	-	-	1,030,260
Կորստի պահուստ	(180,337)	-	-	(180,337)
Հաշվեկշռային արժեք	61,008,104	-	-	61,008,104

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			<i>Ընդամենը</i>
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	3-րդ փուլ Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
<i>հազ. դրամ</i>				
Իրական արժեթղթի՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	5,682,059	-	-	5,092,662
- B- -ից B+ վարկանիշով	601,260	-	-	1,190,657
- վարկանիշ չունեցող	1,153,488	-	-	1,153,488
Հաշվեկշռային արժեք	7,436,807	-	-	7,436,807

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			<i>Ընդամենը</i>
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	3-րդ փուլ Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
<i>հազ. դրամ</i>				
Ամորտիզացված արժեթղթի չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- AAA վարկանիշով	31,965,651	-	-	31,965,651
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	36,579,684	-	-	36,579,684
- B- -ից B+ վարկանիշով	59,399	-	-	59,399
- վարկանիշ չունեցող	1,029,827	-	-	1,029,827
Կորստի պահուստ	(155,080)	-	-	(155,080)
Հաշվեկշռային արժեք	69,479,481	-	-	69,479,481

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

(գ) Ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակ (շարունակություն)

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard & Poor's» գործակալության վարկանիշները:

Բանկը վաճառում է արժեթղթեր հետզման պայմանագրերի շրջանակում և ձեռք է բերում արժեթղթեր վերավաճառքի պայմանագրերի շրջանակում:

Հետզման պայմանագրերի շրջանակում վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմերին, և Բանկը ստանում է դրամական միջոցներ դրա դիմաց: Պայմանագրային կողմերը կարող են վերագրավադրել կամ վերավաճառվել այս ֆինանսական ակտիվները Բանկի կողմից պարտագանցման բացակայության դեպքում, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ժամկետի ավարտին: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այս արժեթղթերի հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, այդ իսկ պատճառով, չի ապահանջել դրանք: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն և ներառվում է հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներում (Ծանոթագրություն 24): Այս գործարքներն իրականացվում են փոխատվության, արժեթղթերի փոխառության և փոխատվություն ստանդարտ գործառնություններին բնորոշ պայմաններով:

16. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Ներդրում Իդրամ ՍՊԸ-ում – սկզբնական արժեք	7,000,000	
Իդրամ ՍՊԸ-ի հետձեռքբերումային շահույթի 24% մասնաբաժին	575,245	-
Ընդամենը	7,575,245	-

Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները ներկայացնում են Իդրամ ՍՊԸ-ի բաժնետիրական կապիտալի 24 տոկոսը, որը ձեռք է բերվել 2023 թվականին 7,000,000 հազար դրամ արժեքով: Բանկի ասոցիացիացված կազմակերպությունը Իդրամ վճարային համակարգի օպերատորն է: Իդրամ ՍՊԸ-ի հիմնադրման և գործունեության վայրը Հայաստանն է:

Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով, ներառյալ գուդվիլը:

Իդրամ ՍՊԸ-ի ամփոփ ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև:

Ներկայացված ամփոփ ֆինանսական տեղեկատվության համադրումը ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքին ներկայացված է ստորև:

	2023 թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ	39,252,862
Պարտավորություններ	(11,870,346)
Չուտ ակտիվներ	27,382,516
Այրի Բանկի մասնաբաժինը (24%) զուտ ակտիվներում	6,571,804
Գուդվիլ	1,003,441
Ներդրում ասոցիացված կազմակերպությունում	7,575,245
	1 հուլիսի 2023 թ.- 31 դեկտեմբերի 2023 թ.
	հազ. դրամ
Եկամուտներ	6,141,156
Ծախսեր	(3,770,823)
Ընդամենը շահույթ մինչև հարկումը	2,370,333
Ընդամենը շահույթ հարկումից հետո	1,938,743
Այրի Բանկի մասնաբաժինը հարկումից հետո շահույթում	465,298
Չիրացված (շահույթ)/վնասի ազդեցության բացառում	109,947
Այրի բանկի մասնաբաժինը Իդրամի հետձեռքբերումային շահույթում	575,245

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
ՀՀ ԿԲ-ի պարտավորություններ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	7,137,500	3,130,000
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	17,026,587	17,723,016
Ընդամենը ՀՀ ԿԲ-ի պարտավորություններ	24,164,087	20,853,016
Վարկեր		
Եվրասիական տնտեսական միության բանկեր և այլ ֆինանսական կազմակերպություններ		
վարկանիշ չունեցող	6,169,192	6,348,278
Հայկական բանկեր		
BB- -ից BB+ վարկանիշով	-	79,977
Ընդամենը վարկեր	6,169,192	6,428,255
Ավանդներ		
Ոչ ռեզիդենտ բանկեր		
A- -ից A+ վարկանիշով	3,456,275	-
BBB- -ից BBB+ վարկանիշով	8,144,421	10,521,057
BB- -ից BB+ վարկանիշով	3,584,316	-
Ընդամենը ավանդներ	15,185,012	10,521,057
Այլ փոխատվություններ		
Հայկական բանկեր		
BB- -ից BB+ վարկանիշով	104,809	-
B- -ից B+ վարկանիշով	1,860	2,046
վարկանիշ չունեցող	82,831	-
Ոչ ռեզիդենտ բանկեր		
AA- -ից AAA վարկանիշով	1,347,463	1,437,924
A- -ից A+ վարկանիշով	3,102,566	-
Վճարային համակարգեր		
վարկանիշ չունեցող	5,202,747	2,615,043
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ – միջոցներ բորսաներում		
վարկանիշ չունեցող	8,973,232	767,103
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	64,333,799	42,624,444
Վարկային կորստի պահուստ	(818,722)	(766,289)
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	63,515,077	41,858,155

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% (2022թ-ին՝ 4%) և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2022թ-ին՝ 6% պահվում էր ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն թեթ Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 14), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստների գծով Բանկը պետք է յուրաքանչյուր օրվա ավարտի դրությամբ պահի նվազագույն մնացորդ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառվում են բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(բ) Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ (2022թ-ին մեկ պայմանագրային կողմ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 15,995,182 հազար դրամ (2022թ-ին 10,520,983 հազար դրամ):

(գ) Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակ

	31 դեկտեմբերի 2023 թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	3-րդ փուլ Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
հազ. դրամ				
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
- AA- -ից AAA վարկանիշով	1,347,463	-	-	1,347,463
- A- -ից A+ վարկանիշով	6,558,841	-	-	6,558,841
- BBB- -ից BBB+ վարկանիշով	8,144,421	-	-	8,144,421
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	3,689,125	-	-	3,689,125
- B- -ից B+ վարկանիշով	1,860	-	-	1,860
- վարկանիշ չունեցող*	44,592,089	-	-	44,592,089
Կորստի պահուստ	(818,722)	-	-	(818,722)
Հաշվեկշռային արժեք	63,515,077	-	-	63,515,077

* Վարկանիշ չունեցող գործիքների կազմում ներառված 24,164,087 հազար դրամ գումարն իրենից ներկայացնում է մնացորդները ՀՀ ԿԲ-ում:

	31 դեկտեմբերի 2022 թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ Պարտքային առումով չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	3-րդ փուլ Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստներ	
հազ. դրամ				
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
- AA- -ից AAA վարկանիշով	1,437,924	-	-	1,437,924
- BBB- -ից BBB+ վարկանիշով	10,521,057	-	-	10,521,057
- BB- -ից BB+ վարկանիշով	79,977	-	-	79,977
- B- -ից B+ վարկանիշով	2,046	-	-	2,046
- վարկանիշ չունեցող*	27,648,843	2,934,597	-	30,583,440
Կորստի պահուստ	(42,946)	(723,343)	-	(766,289)
Հաշվեկշռային արժեք	39,646,901	2,211,254	-	41,858,155

* Վարկանիշ չունեցող գործիքների կազմում ներառված 20,853,016 հազար դրամ գումարն իրենից ներկայացնում է մնացորդները ՀՀ ԿԲ-ում:

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները պարտքային առումով արժեզրկված չեն կամ ժամկետանց չեն:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard & Poor's» գործակալության վարկանիշերից:

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		
B+ վարկանիշով	-	9,137,132
վարկանիշ չունեցող	8,615,278	6,604,136
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք համախառն գումարներ	8,615,278	15,741,268
Վարկային կորստի պահուստ	(8,491)	(15,759)
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	8,606,787	15,725,509

2023 ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2022թ-ին նման պայմանագրային մեկ կողմ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմել է 6,026,645 հազար դրամ:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները վերագրելի են խոշոր տեղական ֆինանսական կազմակերպություններին: Բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023 ղեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները պարտքային առումով արժեզրկված չեն կամ ժամկետանց չեն:

(ա) Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2023թ. ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ֆինանսական ակտիվների (Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթերի) իրական արժեքը կազմում է 9,100,187 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 16,414,371 հազար դրամ):

Այս գործարքներն իրականացվում են փոխառված, արժեթղթերի փոխառության և փոխառված ստանդարտ գործառնություններին բնորոշ պայմաններով:

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	45,804,223	27,092,486
Վարկեր առևտրային ընկերություններին	5,085,211	4,153,843
Վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին	3,071,223	2,114,909
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր	2,217,984	4,715,509
Այլ վարկեր իրավաբանական անձանց	8,671,976	6,690,858
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	64,850,617	44,767,605
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	42,163,245	34,017,388
Էքսպրես վարկեր	20,665,520	12,584,925
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	20,275,538	18,314,290
Ոսկու գրավով վարկեր	7,089,734	7,698,585
Աշխատավարձային ծրագրերի գծով վարկեր	3,307,863	2,234,920
Վարկային գծեր	2,196,471	2,195,846
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր	1,047,736	2,555,860
Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,913,070	1,380,476
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	98,659,177	80,982,290
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	163,509,794	125,749,895
Վարկային կորստի պահուստ	(4,625,294)	(4,422,100)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող գուտ վարկեր	158,884,500	121,327,795

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(հազար ՀՀ դրամ)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2023 թ.*			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	43,000,154	-	538,641	43,538,795
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	2,265,428	2,265,428
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	43,000,154	-	2,804,069	45,804,223
Վարկային կորստի պահուստ	(644,208)	-	(1,725,361)	(2,369,569)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	42,355,946	-	1,078,708	43,434,654
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	2,217,984	-	-	2,217,984
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցների գրավով վարկեր	2,217,984	-	-	2,217,984
Վարկային կորստի պահուստ	(6,461)	-	-	(6,461)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցների գրավով վարկեր	2,211,523	-	-	2,211,523
Վարկեր առևտրային ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	4,902,110	-	17,039	4,919,149
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	27,251	27,251
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	138,811	138,811
Ընդամենը համախառն վարկեր առևտրային ընկերություններին	4,902,110	-	183,101	5,085,211
Վարկային կորստի պահուստ	(34,037)	-	(106,571)	(140,608)
Ընդամենը զուտ վարկեր առևտրային ընկերություններին	4,868,073	-	76,530	4,944,603
Վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	3,038,648	-	-	3,038,648
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	32,575	32,575
Ընդամենը համախառն վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին	3,038,648	-	32,575	3,071,223
Վարկային կորստի պահուստ	(22,113)	-	-	(22,113)
Ընդամենը զուտ վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին	3,016,535	-	32,575	3,049,110
Այլ վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	8,352,045	275,361	13,294	8,640,700
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	2,485	-	2,485
- 31-90 օր ժամկետանց	-	321	2,802	3,123
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	258	258
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	25,410	25,410
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր իրավաբանական անձանց	8,352,045	278,167	41,764	8,671,976
Վարկային կորստի պահուստ	(63,012)	(28,958)	(22,504)	(114,474)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր իրավաբանական անձանց	8,289,033	249,209	19,260	8,557,502
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	61,510,941	278,167	3,061,509	64,850,617
Ընդամենը անկախվող վարկային կորուստներ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով	(769,831)	(28,958)	(1,854,436)	(2,653,225)
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	60,741,110	249,209	1,207,073	62,197,392

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)**

	<i>31 դեկտեմբերի 2023 թ.*</i>			
	<i>1-ին փուլ հազ. դրամ</i>	<i>2-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>3-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	41,771,897	156,789	71,835	42,000,521
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	47,506	16,074	63,580
- 31-90 օր ժամկետանց	-	1,760	6,755	8,515
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	48,830	48,830
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	19,148	19,148
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	22,651	22,651
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	41,771,897	206,055	185,293	42,163,245
Վարկային կորստի պահուստ	(48,577)	(3,625)	(50,748)	(102,950)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	41,723,320	202,430	134,545	42,060,295
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	18,877,584	253,318	321,314	19,452,216
- մինչև 30 օր ժամկետանց	15,300	263,194	53,612	332,106
- 31-90 օր ժամկետանց	-	74,820	132,734	207,554
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	126,805	126,805
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	55,262	55,262
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	101,595	101,595
Ընդամենը համախառն անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	18,892,884	591,332	791,322	20,275,538
Վարկային կորստի պահուստ	(169,160)	(39,106)	(255,612)	(463,878)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	18,723,724	552,226	535,710	19,811,660
Էքսպրես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	19,374,517	273,743	67,697	19,715,957
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,666	217,197	19,158	242,021
- 31-90 օր ժամկետանց	-	200,526	102,707	303,233
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	231,596	231,596
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	172,713	172,713
Ընդամենը համախառն Էքսպրես վարկեր	19,380,183	691,466	593,871	20,665,520
Վարկային կորստի պահուստ	(526,796)	(124,696)	(420,163)	(1,071,655)
Ընդամենը զուտ Էքսպրես վարկեր	18,853,387	566,770	173,708	19,593,865
Ոսկու գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	6,784,759	69,198	22,318	6,876,275
- մինչև 30 օր ժամկետանց	4,736	123,951	3,062	131,749
- 31-90 օր ժամկետանց	-	43,219	17,773	60,992
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	15,535	15,535
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	1,980	1,980
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	3,203	3,203
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով վարկեր	6,789,495	236,368	63,871	7,089,734
Վարկային կորստի պահուստ	(21,756)	(15,267)	(43,246)	(80,269)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով վարկեր	6,767,739	221,101	20,625	7,009,465

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)**

	31 դեկտեմբերի 2023 թ.			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Աշխատավարձային ծրագրերի գծով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	3,218,963	11,139	2,106	3,232,208
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	17,360	1,890	19,250
- 31-90 օր ժամկետանց	-	11,243	2,981	14,224
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	15,534	15,534
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	25,588	25,588
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	1,059	1,059
Ընդամենը աշխատավարձային ծրագրերի գծով համախառն վարկեր	3,218,963	39,742	49,158	3,307,863
Վարկային կորստի պահուստ	(32,420)	(8,669)	(36,067)	(77,156)
Ընդամենը աշխատավարձային ծրագրերի գծով զուտ վարկեր	3,186,543	31,073	13,091	3,230,707
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,047,736	-	-	1,047,736
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցների գրավով վարկեր	1,047,736	-	-	1,047,736
Վարկային կորստի պահուստ	(100)	-	-	(100)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցների գրավով վարկեր	1,047,636	-	-	1,047,636
Վարկային գծեր				
- ոչ ժամկետանց	2,112,987	13,613	697	2,127,297
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	9,077	770	9,847
- 31-90 օր ժամկետանց	-	11,498	4,019	15,517
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	22,594	22,594
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	14,261	14,261
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	6,955	6,955
Ընդամենը համախառն վարկային գծեր	2,112,987	34,188	49,296	2,196,471
Վարկային կորստի պահուստ	(25,047)	(8,421)	(38,414)	(71,882)
Ընդամենը զուտ վարկային գծեր	2,087,940	25,767	10,882	2,124,589
Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	1,647,330	10,570	46,691	1,704,591
- մինչև 30 օր ժամկետանց	266	171,073	3,827	175,166
- 31-90 օր ժամկետանց	-	2,379	4,636	7,015
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	14,275	14,275
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	9,488	9,488
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	2,535	2,535
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,647,596	184,022	81,452	1,913,070
Վարկային կորստի պահուստ	(21,686)	(33,400)	(49,093)	(104,179)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,625,910	150,622	32,359	1,808,891
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	94,861,741	1,983,173	1,814,263	98,659,177
Ընդամենը ակնկալվող վարկային կորուստներ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	(845,542)	(233,184)	(893,343)	(1,972,069)
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	94,016,199	1,749,989	920,920	96,687,108

* Աղյուսակում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդուկտների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխառության հանձնառությունների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նշանակալի փոփոխությունները, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների.

<i>հազ. դրամ</i>	<i>2023 թ.*</i>			
	<i>1-ին փուլ</i>	<i>2-րդ փուլ</i>	<i>3-րդ փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձից				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	40,913,012	584,223	3,270,370	44,767,605
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(301)	301	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(11,360)	(4,336)	15,696	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	38,447,695	-	-	38,447,695
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(18,560,378)	(236,857)	(388,296)	(19,185,531)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	722,273	(65,164)	176,631	833,740
Դուրսգրումներ	-	-	(12,892)	(12,892)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	61,510,941	278,167	3,061,509	64,850,617

<i>հազ. դրամ</i>	<i>2023 թ.*</i>			
	<i>1-ին փուլ</i>	<i>2-րդ փուլ</i>	<i>3-րդ փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձից				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	77,908,270	1,218,668	1,855,352	80,982,290
Տեղափոխում 1-ին փուլ	129,514	(123,031)	(6,483)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,869,449)	1,883,956	(14,507)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(1,380,040)	(397,707)	1,777,747	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	48,533,294	-	-	48,533,294
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(28,830,943)	(581,335)	(753,868)	(30,166,146)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	371,095	(17,378)	111,121	464,838
Դուրսգրումներ	-	-	(1,155,099)	(1,155,099)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	94,861,741	1,983,173	1,814,263	98,659,177

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>31 դեկտեմբերի 2022 թ.*</i>			
	<i>1-ին փուլ հազ. դրամ</i>	<i>2-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>3-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	23,658,761	560,999	-	24,219,760
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	664,942	664,942
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	2,207,784	2,207,784
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	23,658,761	560,999	2,872,726	27,092,486
Վարկային կորստի պահուստ	(332,752)	(83,451)	(1,736,350)	(2,152,553)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	23,326,009	477,548	1,136,376	24,939,933

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)**

	31 դեկտեմբերի 2022 թ.*			Ընդամենը հազ. դրամ
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	4,715,509	-	-	4,715,509
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցների գրավով վարկեր	4,715,509	-	-	4,715,509
Վարկային կորստի պահուստ	(10,915)	-	-	(10,915)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցների գրավով վարկեր	4,704,594	-	-	4,704,594
Վարկեր առևտրային ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	3,950,964	-	52,019	4,002,983
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	150,860	150,860
Ընդամենը համախառն վարկեր առևտրային ընկերություններին	3,950,964	-	202,879	4,153,843
Վարկային կորստի պահուստ	(46,032)	-	(122,419)	(168,451)
Ընդամենը զուտ վարկեր առևտրային ընկերություններին	3,904,932	-	80,460	3,985,392
Վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	2,069,283	-	-	2,069,283
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	45,626	45,626
Ընդամենը համախառն վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին	2,069,283	-	45,626	2,114,909
Վարկային կորստի պահուստ	(33,820)	-	-	(33,820)
Ընդամենը զուտ վարկեր արդյունաբերական ընկերություններին	2,035,463	-	45,626	2,081,089
Այլ վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	6,516,620	15,381	14,989	6,546,990
- մինչև 90 օր ժամկետանց	1,875	7,843	-	9,718
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	18,153	18,153
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	115,997	115,997
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր իրավաբանական անձանց	6,518,495	23,224	149,139	6,690,858
Վարկային կորստի պահուստ	(94,187)	(5,716)	(28,934)	(128,837)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր իրավաբանական անձանց	6,424,308	17,508	120,205	6,562,021
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	40,913,012	584,223	3,270,370	44,767,605
Ընդամենը ակնկալվող վարկային կորուստներ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով	(517,706)	(89,167)	(1,887,703)	(2,494,576)
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	40,395,306	495,056	1,382,667	42,273,029
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	33,710,091	135,613	30,500	33,876,204
- մինչև 30 օր ժամկետանց	41,632	12,399	26,016	80,047
- 31-90 օր ժամկետանց	-	19,006	21,900	40,906
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	20,231	20,231
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	33,751,723	167,018	98,647	34,017,388
Վարկային կորստի պահուստ	(91,569)	(5,459)	(35,899)	(132,927)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	33,660,154	161,559	62,748	33,884,461

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)**

	<i>31 դեկտեմբերի 2022 թ.*</i>			
	<i>1-ին փուլ հազ. դրամ</i>	<i>2-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>3-րդ փուլ հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	16,707,847	311,925	247,865	17,267,637
- մինչև 30 օր ժամկետանց	158,879	64,823	34,821	258,523
- 31-90 օր ժամկետանց	-	132,403	52,846	185,249
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	172,212	172,212
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	88,765	88,765
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	341,904	341,904
Ընդամենը համախառն անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	16,866,726	509,151	938,413	18,314,290
Վարկային կորստի պահուստ	(161,068)	(30,693)	(297,479)	(489,240)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	16,705,658	478,458	640,934	17,825,050
Էքսպրես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	11,666,716	49,883	51,945	11,768,544
- մինչև 30 օր ժամկետանց	143,616	18,471	6,693	168,780
- 31-90 օր ժամկետանց	-	165,139	10,110	175,249
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	256,663	256,663
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	215,689	215,689
Ընդամենը համախառն էքսպրես վարկեր	11,810,332	233,493	541,100	12,584,925
Վարկային կորստի պահուստ	(405,344)	(80,709)	(520,677)	(1,006,730)
Ընդամենը զուտ էքսպրես վարկեր	11,404,988	152,784	20,423	11,578,195
Ոսկու գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	7,019,915	33,630	20,703	7,074,248
- մինչև 30 օր ժամկետանց	341,331	16,444	691.00	358,466
- 31-90 օր ժամկետանց	-	189,283	3,973	193,256
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	68,148	68,148
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	4,467	4,467
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով վարկեր	7,361,246	239,357	97,982	7,698,585
Վարկային կորստի պահուստ	(33,205)	(32,977)	(40,435)	(106,617)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով վարկեր	7,328,041	206,380	57,547	7,591,968
Աշխատավարձային ծրագրերի գծով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	2,177,790	2,459	2,028	2,182,277
- մինչև 30 օր ժամկետանց	10,920	697	91	11,708
- 31-90 օր ժամկետանց	-	8,866	-	8,866
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	15,049	15,049
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	17,020	17,020
ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	2,188,710	12,022	34,188	2,234,920
Ընդամենը աշխատավարձային ծրագրերի գծով համախառն վարկեր	(17,975)	(2,577)	(19,401)	(39,953)
Վարկային կորստի պահուստ	2,170,735	9,445	14,787	2,194,967
Դրամական միջոցների գրավով վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	2,554,962	898	-	2,555,860
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցների գրավով վարկեր	2,554,962	898	-	2,555,860
Վարկային կորստի պահուստ	(159)	-	-	(159)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցների գրավով վարկեր	2,554,803	898	-	2,555,701

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)

	31 դեկտեմբերի 2022 թ.*			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկային գծեր				
- ոչ ժամկետանց	2,106,206	7,303	251	2,113,760
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,336	520	94	18,950
- 31-90 օր ժամկետանց	-	19,768	29	19,797
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	24,909	24,909
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	18,430	18,430
Ընդամենը համախառն վարկային գծեր	2,124,542	27,591	43,713	2,195,846
Վարկային կորստի պահուստ	(31,634)	(10,018)	(28,632)	(70,284)
Ընդամենը զուտ վարկային գծեր	2,092,908	17,573	15,081	2,125,562
Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	1,230,512	16,645	42,016	1,289,173
- մինչև 30 օր ժամկետանց	19,517	887	1,300	21,704
- 31-90 օր ժամկետանց	-	11,606	1,042	12,648
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	5,353	5,353
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	5,882	5,882
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	45,716	45,716
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,250,029	29,138	101,309	1,380,476
Վարկային կորստի պահուստ	(20,289)	(5,537)	(55,788)	(81,614)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,229,740	23,601	45,521	1,298,862
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	77,908,270	1,218,668	1,855,352	80,982,290
Ընդամենը ակնկալվող վարկային կորուստներ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	(761,243)	(167,970)	(998,311)	(1,927,524)
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	77,147,027	1,050,698	857,041	79,054,766

* Աղյուսակում ներկայացված կորստի պահուստը ներառում է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված որոշ պրոդուկտների, այդ թվում՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների հետ կապված փոխառվողական հանձնառությունների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները:

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նշանակալի փոփոխությունները, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների.

հազ. դրամ	2022 թ.*			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	49,341,790	43,549	10,198,390	59,583,729
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(899,944)	899,944	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(4,359)	(8,941)	13,300	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	17,476,836	7,843	-	17,484,679
Ըմբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(20,470,291)	(311,480)	(422,513)	(21,204,284)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(4,531,020)	(46,692)	(699,524)	(5,277,236)
Դուրսգրումներ	-	-	(5,819,283)	(5,819,283)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	40,913,012	584,223	3,270,370	44,767,605

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակ (շարունակություն)

<i>հազ. դրամ</i>	2022 թ.*			<i>Ընդամենը</i>
	<i>1-ին փուլ</i>	<i>2-րդ փուլ</i>	<i>3-րդ փուլ</i>	
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	64,025,666	936,753	1,738,261	66,700,680
Տեղափոխում 1-ին փուլ	177,787	(137,266)	(40,521)	–
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(960,738)	1,001,645	(40,907)	–
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(841,534)	(261,336)	1,102,869	(1)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	40,243,883	456,508	121,064	40,821,455
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(22,460,615)	(748,486)	(473,479)	(23,682,580)
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(2,276,179)	(29,150)	(147,673)	(2,453,002)
Դուրսգրումներ	–	–	(404,262)	(404,262)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	77,908,270	1,218,668	1,855,352	80,982,290

(բ) Վարկային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Վարկային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 29-ի (բ) կետում:

(գ) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են գնահատման վարկունակության տեսանկյունից և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի առավել տեղին ցուցանիշն է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

(ii) Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 90% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ՝ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ:

Սպառողական վարկերի և ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկերի համար ապահովություն է ծառայում հիմնականում անշարժ գույքը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ այս վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 70% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ:

Էքսպրես վարկերը գրավով ապահովված չեն:

Ոսկու գրավով վարկերի համար ապահովություն են ծառայում ոսկյա զարդերը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ ոսկու գրավով վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 100% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ՝ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ:

Դրամական միջոցների գրավով վարկերի և վարկային գծերի մի մասի դիմաց գրավադրված են բարձր իրացվելի ակտիվները, որոնք ներառում են ավանդները, Բանկի կողմից թողարկված ձեռք բերված պարտքային արժեթղթերը և ընթացիկ հաշիվները:

Աշխատավարձային ծրագրերի գծով վարկերը և վարկային գծերի մի մասը գրավով ապահովված չեն:

(iii) Առգրավված գրավ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է հիմնականում անշարժ գույքը:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(գ) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

	2023 թ. Հաշվեկշռային արժեք	2022 թ. Հաշվեկշռային արժեք
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,098,462	3,130,926
Ավելացումներ	210,620	928,222
Վաճառք	(599,317)	(960,686)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,709,765	3,098,462

31 դեկտեմբերի 2023 թ. դրությամբ առգրավված գրավի մնացորդը ներառում է տարածամկետ եղանակով վաճառված ակտիվներ 985,233 հազ. դրամ (31 դեկտեմբերի 2022 թ. դրությամբ 890,910 հազ. դրամ): Առգրավման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է պարտազանցումով վարկի հաշվեկշռային արժեքով: Առգրավումից հետո առգրավված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Արժեզրկումը գնահատվում է շուկայական մեթոդով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ այդպիսի ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս սեղմ ժամկետում:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին:

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Առևտուր և ֆինանսներ	14,507,622	19,142,013
Հանգստի կազմակերպման ոլորտ	12,053,910	6,452,795
Սպասարկման ոլորտ	10,200,655	2,475,784
Արդյունաբերություն	8,506,577	7,353,992
Անշարժ գույք	10,740,889	1,721,252
Էներգետիկայի ոլորտ	4,782,196	1,717,622
Շինարարություն	1,660,967	2,183,561
Տրանսպորտ և կապ	812,050	537,840
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և փայտամշակում	174,476	125,046
Հանքարդյունաբերություն	-	2,387,728
Այլ	1,411,275	669,972
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	98,659,177	80,982,290
	163,509,794	125,749,895
Վարկային կորստի պահուստ	(4,625,294)	(4,422,100)
	158,884,500	121,327,795

Տնտեսական ոլորտների որոշ տողային հոդվածների նախորդ տարվա գումարները փոփոխվել են ընթացիկ տարում օգտագործված դասակարգումներին համապատասխանելու համար կատարված վերադասակարգումների պատճառով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 161,728,313 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2022թ-ին՝ 121,731,984 հազար դրամ) տրամադրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին:

(ե) Գրավադրված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 23,754,959 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2022թ-ին՝ 11,307,813 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերի և ՀՀ ԿԲ-ից ստացված փոխառությունների համար (տես Ծանոթագրություն 23):

(զ) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի փոխառուներ կամ կապակցված փոխառուների խմբեր (2022թ-ին՝ չունի), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

(է) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ի (գ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2023թ.	3,965,886	998,143	2,985,417	1,634,582	124,788	3,186,204	12,895,020
Ավելացումներ	15,860	215,496	1,483,553	655,545	15,082	1,107,756	3,493,292
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	-	(4,777)	(8,974)	-	(54,057)	(67,808)
Տեղափոխում վերազնահատման պահուստից քաղաքականության փոփոխության հետևանքով	(123,894)	-	-	-	-	-	(123,894)
Վերադասակարգումներ	-	58,703	8,250	(58,703)	-	(8,250)	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2023թ.	3,857,852	1,272,342	4,472,443	2,222,450	139,870	4,231,653	16,196,610
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	76,756	52,082	317,987	199,285	15,904	512,284	1,174,298
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	-	(4,530)	(5,156)	-	(54,230)	(63,916)
Տեղափոխում վերազնահատման պահուստից քաղաքականության փոփոխության հետևանքով	(15,329)	-	-	-	-	-	(15,329)
Վերադասակարգումներ	-	-	423	-	-	(423)	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,096,200	221,499	2,185,593	1,226,614	85,123	1,694,406	6,509,435
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	2,761,652	1,050,843	2,286,850	995,836	54,747	2,537,247	9,687,175
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2022թ.	4,265,121	869,161	2,329,750	1,554,874	133,099	2,672,978	11,824,983
Ավելացումներ	-	138,749	682,681	105,399	176	543,701	1,470,706
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(309,002)	-	(23,563)	(29,142)	(8,487)	(30,475)	(400,669)
Վերադասակարգումներ	9,767	(9,767)	(3,451)	3,451	-	-	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2022թ.	3,965,886	998,143	2,985,417	1,634,582	124,788	3,186,204	12,895,020
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	82,567	45,664	322,949	172,944	15,240	388,351	1,027,715
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(98,797)	-	(23,308)	(22,464)	(8,487)	(30,475)	(183,531)
Վերադասակարգումներ	-	-	393	(393)	-	-	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,034,773	169,417	1,871,713	1,032,485	69,219	1,236,775	5,414,382
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	2,931,113	828,726	1,113,704	602,097	55,569	1,949,429	7,480,638

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

(ա) Վերագնահատված ակտիվներ

Սկսած 2023 թ. ֆինանսական տարվանից, Բանկը կամավոր փոփոխություն է կատարել հիմնական միջոցների «հող և շենքեր» կատեգորիայի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ՝ վերագնահատման մոդելից անցնելով սկզբնական արժեքի մոդել՝ համաձայն ՀՀՄՍ 8 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ»:

Ղեկավարությունը կարծում է, որ սկզբնական արժեքի մոդելն ավելի հուսալի և բովանդակալից ներկայացում է ապահովում օգտվողների համար՝ հաշվի առնելով նաև շուկայական պրակտիկան: Բանկի հիմնական գործառնություններն են վարկերի տրամադրումը և ավանդների ընդունումը: Բանկը չի վաճառում իր հողն ու շինությունները, և դրանց արժեքը հիմնականում իրացվում է շարունակական օգտագործման միջոցով: Հետևաբար, Ղեկավարությունը գտնում է, որ իրական արժեքի հաշվառումը չի ներկայացնում այդ ակտիվների բիզնես նպատակը: Բացի այդ, Հայաստանի անշարժ գույքի շուկան համեմատաբար փոքր է, ուստի գույքերի գնահատումը հաճախ պահանջում է Եական դատողություններ, և գույքերի իրական արժեքները սովորաբար բավականին զգայուն են գնահատման մեջ օգտագործվող հիմնական տվյալների՝ ողջամիտ հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ: Այսպիսով, Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները պետք է ավելի շատ ապավինեն սկզբնական արժեքի մոդելին, քան գույքի իրական արժեքով գնահատմանը:

21. Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, օրինակ՝ հաճախորդների սպասարկման կենտրոնի տարածքներ, սովորաբար 5-10 տարի ժամկետով: Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,071,018	1,369,777
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ/մոդիֆիկացիաներ	1,472,740	959,793
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(355,283)	(258,552)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	3,188,475	2,071,018

(բ) Վարձակալության գծով պարտավորություններ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	748,312	418,674
Մեկից երկու տարի ժամկետով	742,912	416,805
Երկուսից հինգ տարի ժամկետով	2,031,953	1,140,735
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	1,389,337	644,127
Ընդամենը չգեղջված վարձակալության գծով վճարվելիք գումար	4,912,514	2,620,341
Չվաստակած ֆինանսական ծախսեր	(1,497,123)	(426,121)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	3,415,391	2,194,220

(գ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	355,283	258,552
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	255,887	162,330
Կարճաժամկետ վարձակալություններին վերաբերող ծախսեր	60,405	40,976

(հազար ՀՀ դրամ)

21. Վարձակալություն (շարունակություն)

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,194,220	1,507,701
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված Մարումներ	(276,834)	(214,376)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(276,834)	(214,376)
Այլ փոփոխություններ		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումներ	1,499,766	959,793
Վճարված տոկոսներ	(255,887)	(162,330)
Տոկոսային ծախս	255,887	162,330
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(1,761)	(58,898)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	3,415,391	2,194,220

22. Այլ ակտիվներ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Այլ ստացվելիք գումարներ*	2,177,192	2,249,035
Վարկային կորստի պահուստ**	(35,336)	(24,980)
Ընդամենը զուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,141,856	2,224,055
Կանխավճարներ	1,240,000	1,169,450
Նյութեր	115,991	138,399
Այլ	132,161	3,695
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,488,152	1,311,544
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,630,008	3,535,599

* Այլ ստացվելիք գումարներից 1,249,370 հազ. դրամ իրենից ներկայացնում է Վիզա համակարգում դրված գումարներ Բանկի հաճախորդների գործարքները ֆինանսավորելու համար և պետք է ստացվի հետ այն հաճախորդներից, ովքեր կատարում են գործարքները (31 դեկտեմբերի 2022 թ.: 1,768,251 հազ. դրամ)։

** Այս աղյուսակում ներկայացված վարկային կորստի պահուստը ներառում է այլ ֆիզիկական անձանց այլ առևտրական պարտքերի գծով ակնկալվող վարկային կորուստները, որոնք ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ։

23. Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Ժամկետային ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	7,516,031	8,858,874
Գրավով ապահովված վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	13,770,199	7,481,292
Վարկեր բանկերից	2,253,569	-
Գրավով ապահովված վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	10,514,220	8,429,712
Ընթացիկ հաշիվներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	22,996,059	14,575,746
Լորո հաշիվներ	86,371	69,662
Այլ պարտավորություններ	173,966	94,712
57,310,415	57,310,415	39,509,998

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 23,754,959 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2022թ-ին՝ 11,307,813 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ վարկային կազմակերպություններից ստացված գրավով ապահովված վարկերի և ՀՀ ԿԲ-ից ստացված փոխառությունների համար (Ծանոթագրություն 19)։

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերում ներառված են 24,284,419 հազար դրամ գումարով վարկեր (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 15,911,004 հազար դրամ)՝ այդ միջոցներով համապատասխան պահանջները բավարարող վարկերի համար փոխառուներին ենթավարկավորելու պայմանավորվածություններով: Այս տեսակի ֆինանսավորման համար, որը տրամադրվում է տեղական և միջազգային ոչ պետական կազմակերպությունների կողմից տնտեսության որոշակի ոլորտներում փոքր և միջին բիզնեսին աջակցելու և հիփոթեքային շուկան զարգացնելու համար, փաստացի շուկա չի գործում: Այս վարկերն իրենցից ներկայացնում են շուկայի առանձին հատված և, համապատասխանաբար, սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դրանք չի գեղջում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկում միջոցներ ունի երեք բանկ և այլ ֆինանսական կազմակերպություն (2022թ-ին՝ մեկ բանկ և ֆինանսական կազմակերպություն, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 33,217,083 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 8,990,207 հազար դրամ):

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Մնացորդը առ 1 հունվարի	15,911,004	9,838,770
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր ներգրավված միջոցներից	11,517,476	7,962,796
Ներգրավված միջոցների մարում	(3,290,975)	(1,966,894)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	8,226,501	5,995,902
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	1,479,180	964,475
Վճարված տոկոսներ (դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից)	(1,332,266)	(888,143)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	24,284,419	15,911,004

24. Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
ՀՀ ԿԲ-ի հետ հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	8,010,540	-
	8,010,540	-

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի հետ հետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված էին ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ 6,663,688 հազար դրամ գումարով Բանկի սեփական արժեթղթերը՝ 31 դեկտեմբերի 2023 թ. դրությամբ (31 դեկտեմբերի 2022թ.: գրո), իսկ իրական արժեքը այդ արժեթղթերի կազմում էր 8,279,870 հազար դրամ՝ 31 դեկտեմբերի 2023 թ. դրությամբ (31 դեկտեմբերի 2022 թ.՝ գրո): Տես Ծանոթագրություն 16.

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Պարտքային արժեթղթեր՝ թողարկված ԱՄՆ դոլարով	13,483,659	10,945,211
Պարտքային արժեթղթեր՝ թողարկված ՀՀ դրամով	2,023,192	1,950,524
	15,506,851	12,895,735

2023թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է 13,000 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեթղթով պարտատուներ (2022թ-ին՝ 15,585 հազար ԱՄՆ դոլար և 1,928,880 հազար դրամ անվանական արժեթղթով): Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2023 թ. դրությամբ ներկայացնում է 2021-2023 թթ. թողարկումներ (31 դեկտեմբերի 2022 թ. դրությամբ՝ 2021-2022 թթ.):

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,895,735	13,337,577
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	6,208,154	8,769,181
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	(3,982,629)	(6,646,600)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	2,225,525	2,122,581
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	392,467	(2,566,308)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	672,885	677,821
Վճարված տոկոսներ (դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից)	(679,761)	(675,936)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	15,506,851	12,895,735

26. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցլախանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	74,648,137	70,415,861
- Իրավաբանական անձիք	85,792,780	74,617,019
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	41,138,971	35,318,841
- Իրավաբանական անձիք	8,340,237	7,932,249
	209,920,125	188,283,970

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 7,710,328 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2022թ-ին՝ 9,656,156 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ հաճախորդներին տրված վարկերի և Բանկի կողմից տրամադրված երաշխավորությունների համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ հաճախորդ (2022թ-ին՝ մեկ հաճախորդ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը և կազմում են 26,716,497 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 28,167,765 հազար դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Այլ պարտավորություններ

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	2,543,994	2,107,171
Վճարային համակարգերին վճարվելիք գումարներ	437,760	416,554
Չհաշվանցված գործարքներ	985,565	126,463
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,219,207	857,367
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,186,526	3,507,555
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	922,471	416,422
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	204,470	190,017
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,126,941	606,439
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	6,313,467	4,113,994

28. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և Էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 679,437 սովորական բաժնետոմսից (2022թ-ին՝ 679,437): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 50,000 դրամ (2022թ-ին՝ 50,000 դրամ):

2023թ. ընթացքում սովորական բաժնետոմսեր չեն թողարկվել (2022թ-ին նույնպես չէին թողարկվել): Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ելթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2023 թվականին Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը որոշել է նախորդ տարիների չբաշխված շահույթից Բանկի բաժնետերերին վճարել 7,837,500 հազար դրամի շահաբաժիններ՝ մեկ բաժնետոմսի դիմաց 11.5 հազար դրամ շահաբաժինով: Բանկը նաև բաշխել է 2023 թվականի համար 3,400,000 հազար ՀՀ դրամ միջանկյալ շահաբաժին՝ մեկ բաժնետոմսի դիմաց 5 հազար դրամ շահաբաժնով:

29. Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և կազմում է Բանկի գործառնությունների կենսական տարրը: Ֆինանսական ռիսկը, շուկայական ռիսկը, վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, գործառնական և իրավական ռիսկերը և համբավը վտանգող ռիսկն այն հիմնական (նշանակալի) ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափերը և հսկողության մեխանիզմները, անընդհատ վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների և ծառայությունների փոփոխությունները և հայտնվող լավագույն պրակտիկան արտացոլելու նպատակով: Բանկը մշակել է նշանակալի ռիսկերի և կապիտալի մասին հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր (շարունակություն)

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման տնօրինության ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման և սահմանված պահանջների հետ համապատասխանության ապահովման, ինչպես նաև ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառման համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Վարչության նախագահին և անուղղակիորեն՝ Բանկի Խորհրդին: Ռիսկերի կառավարման տնօրինությունը չի ենթարկվում և հաշվետու չէ համապատասխան ռիսկերն ընդունող բաժիններին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնություններին մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Որոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման տնօրինությունը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության համապատասխան ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Ռիսկերի կառավարման տնօրինությունը և ներքին աուդիտի ծառայությունը հաճախ պատրաստում են Բանկի նշանակալի ռիսկերի կառավարմանն անդրադարձող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդաբանության արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և առաջարկություններ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը՝ վարկային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Վարկային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Վարկային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկի դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձանց և անհատների) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Բանկը ենթարկված է վարկային ռիսկին, շարունակական հսկողության ընթացակարգերը:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Իրավաբանական անձանց վարկի դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են Կորպորատիվ վարկավորման վարչություն, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկի դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման տնօրինության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը՝ Կորպորատիվ վարկավորման վարչության և Ռիսկերի կառավարման տնօրինության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Վարկային կոմիտեի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Բանկի իրավաբանական, անվտանգության ծառայության, ֆինանսական բաժինների կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է վարկային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերազնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառու կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Անհատների վարկային դիմումներն ուսումնասիրվում են Անհատների վարկավորման վարչության կողմից՝ կամ կիրառելով ավտոմատացված համակարգ գնահատման մոդելների օգտագործմամբ, կամ Ռիսկերի կառավարման տնօրինության միջոցով:

Բացի առանձին վարկերի վերլուծությունից, Ռիսկերի կառավարման տնօրինությունը վարկային պորտֆելը գնահատում է վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Վարկային ռիսկ. Ակնկալվող վարկային կորուստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 4 (ե) (vi) կետում:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանցման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և ապագայամետ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, արդյոք տեղի է ունցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ՝ համեմատելով հետևյալ ցուցանիշները.

- պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում ժամանակի տվյալ պահի համար, որը գնահատվել է վարկային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամ մարումների ակնկալիքների փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմք ընդունելով պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության փոփոխությունները,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Բանկի վարկառուների ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին կանոնավոր կերպով հսկվում է, որի արդյունքում կարող է ի հայտ գալ վարկային ռիսկի նշանակալի աճի հայտանիշ: Հսկողության համար որպես կանոն օգտագործվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին (իրավաբանական անձանց տրված վարկեր)

Ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)

- Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ առևտրի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթի մարժաները, ֆինանսական լծակավորման ցուցանիշները, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը կովենանտներին, կառավարման որակը, վերադաս դեկավար անձնակազմի փոփոխությունները:
- Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշերի փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը:
- Պարտատոմսերի գնանշված գները և պարտքի պարտազանցման սվոփերի գները վարկառուի համար՝ առկայության դեպքում:
- Վակառուի քաղաքական, օրենսդրական և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող նշանակալի փոփոխությունները:

- Վճարումների մասին տեղեկատվությունը, ներառյալ ժամկետանցության կարգավիճակի, մարումների փոփոխականության մասին տեղեկատվությունը:
- Տրամադրված սահմանաչափի օգտագործումը,
- Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը:
- Առևտրային, ֆինանսական և տնտեսական պայմանների առկա և կանխատեսվող փոփոխությունները:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Շուկայում ցուցանիշների մոտեցում

Բանկն անհատական հիմունքով գնահատում է 500,000 հազար դրամը գերազանցող չմարված հաշվեկշռային և արտահաշվեկշռային մնացորդով վարկերը:

Բանկը դիտարկում է միջազգային վարկանիշային գործակալությունների տեղեկատվությունն անհատական հիմունքով գնահատվող վարկերի հետ կապված պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը գնահատելու համար: Բանկը սահմանում է պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության նվազագույն չափը, որը հավասար է այն երկրի կորպորատիվ վարկանիշին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում փոխառուն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ խմբային հիմունքով գնահատվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս անցումային մատրիցների Մարկովի մոդելում: Անցումային մատրիցները կառուցվում են նախորդ 36 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Անհատապես գնահատված - Պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստ

Անհատական հիմունքով գնահատվող գրավով ապահովված վարկերի պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատելու համար Բանկը կիրառում է հետևյալ ենթադրությունները.

- անշարժ գույք հանդիսացող գրավի արժեքը նվազեցվում է 20%-40%-ով
- գրավի իրացման ժամկետը գնահատվում է 12-36 ամիս՝ կախված գրավի տեսակից, աշխարհագրական տարածաշրջանից և այլն:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Խմբային հիմունքով գնահատվող գրավով չապահովված վարկերի համար պարտազանցման ռեպրուցման առաջացող կորուստը հաշվարկվում է անցյալ ժամանակաշրջանների վերականգնման դրույքների (պարտազանցումից հետո ստացված դրամական հոսքեր) վիստաժային վերլուծության հիման վրա: Անցյալ ժամանակաշրջանների վերականգնման դրույքները գեղջվում են վերականգնման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Պարտազանցման ռեպրուցման առաջացող կորուստը գնահատելու համար Բանկն օգտագործում է հինգ տարվա պատմական տվյալները:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը, երբ գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի վարկային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ չափում է ակնկալվող վարկային կորուստները: Ապագայամետ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը վերլուծել և որոշակիացրել է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների վարկային կորուստների հիմնական մակրոտնտեսական գործոնները: Օգտագործելով պատմական տվյալների վերլուծությունը, Բանկը գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականների և ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների պարտազանցման դրույքների միջև փոխհարաբերությունները: Վերլուծության արդյունքում Բանկը ՀՆԱ-ի իրական աճի տեմպը կիրառում է որպես ապագայամետ տեղեկատվություն ներառման հիմնական գործոն: Մակրոտնտեսական տվյալների կանխատեսումները Բանկը ստանում է երրորդ կողմից:

Բանկը կիրառում է հավանականությամբ կշռված մոտեցում ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկի համար՝ դիտարկելով հնարավոր արդյունքների երեք սցենար օգտագործելով իրական ՀՆԱ աճի տեմպը որպես գլխավոր մակրոտնտեսական ցուցանիշ:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Վարկային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը: Նշանակալիության չափանիշները տարբեր են փոխառվող տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրվող փոխառությունների համար:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի աճը կարող է համարվել նշանակալի նաև այն դեպքերում, երբ դրա այդ մասին են վկայում Բանկի վարկային ռիսկի կառավարման գործընթացների հետ կապված որակական ցուցանիշները, որոնք այլ պարագայում կարող են ժամանակին ամբողջական առումով չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակում: Սա վերաբերում է վարկային ռիսկին ենթարկվող այն գործիքներին, որոնք բավարարում են բարձրացված ռիսկի որոշ չափանիշներին, որոնցից է հատուկ ուշադրության ցանկում ներառվելը: Նման որակական գործոնները հիմնված են փորձագետների դատողությունների և անցյալ ժամանակաշրջանների համապատասխան փորձի վրա:

Բանկը վարկային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը հաճախորդներին տրված վարկերի համար և 1 օր ժամկետանցությունը՝ բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխառությունների և ներդրումային արժեթղթերի համար: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել վարկառուին:

Որպես ընդհանուր ցուցանիշ համարվում է, որ տեղի է ունեցել վարկային ռիսկին ենթարկվող գործիքի վարկային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե Բանկի քանակական մոդելների հիման վրա որոշվում է, որ ֆինանսական գործիքի մնացած ժամկետի համար պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունն աճել է ավելի քան 64%-ով:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա վարկային ռիսկի նշանակալի աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստների չափով: Վարկային ռիսկի աճի որոշ որակական ցուցանիշներ, այդ թվում՝ վերանայված պայմանների խախտումը, կարող են վկայել պարտագանգման ռիսկի աճի մասին, որը պահպանվում է, նույնիսկ երբ ցուցանիշն ինքնին դադարում է գոյություն ունենալ: Նման դեպքերում Բանկը սահմանում է երեք ամիս ժամկետով փորձաշրջան, որի ընթացքում ֆինանսական ակտիվի գծով վճարումները պետք է կատարվեն ժամանակին և սահմանված չափով՝ ապացուցելու համար, որ վարկային ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստների ճանաչման չափանիշների այլևս բավարարված չլինելու ապացույց կարող է հանդիսանալ արդիական տեղեկատվությունը, որ առկա է վճարումները ժամանակին կատարելու պատմություն՝ փոփոխված պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Պարտագանգության սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանգում, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուի ամբողջությամբ կկատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Բանկի նկատմամբ վարկառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է հաճախորդներին տրված վարկերի համար և ավելի քան 30 օր՝ բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ներդրումային արժեթղթերի համար: Օվերդրաֆտները ժամկետանց են համարվում այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը ցածր է ընթացիկ չմարված գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի մնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի հետ կապված պարտագանգման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ կովենանտների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանգման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Վերափոխված ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են վերափոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները վերափոխվել են, կարող է ապաճանաչվել, և վերաբանակցված վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (v) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, և վերափոխումը չի հանգեցնում ապաճանաչման, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ, համեմատվում են՝

- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Եթե վերափոխումը հանգեցնում է ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն պարտքային առումով արժեզրկված չէ այդ պահին):

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Բանկը վերաբանակցում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել պարտքի վերադարձման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել պարտազանցման ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերանայվում են ընտրանքային կարգով, եթե փոխառուներ կա պահին չի կատարել պարտքի գծով իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի պարտազանցման մեծ ռիսկ, եթե գոյություն ունի վկայություն, որ փոխառուն ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը մարումները սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա կատարել իր պարտականությունները վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և կովենանտների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ ֆիզիկական և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության շրջանակում վերափոխված ֆինանսական ակտիվների համար պարտազանցման հավանականության գնահատումն արտացոլում է այն հանգամանքը, թե արդյոք փոփոխությունը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու Բանկի կարողությունը, ինչպես նաև վարկային պայմանագրերի պայմանների նման վերանայումների Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Այս գործընթացի շրջանակում Բանկը գնահատում է փոխառուի կողմից մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիտարկում է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է վարկային ռիսկի նշանակալի աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման ակնկալիքը կարող է հանդես գալ որպես պարտքային առումով արժեզրկման վկայություն (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)): Անհրաժեշտ է, որ հաճախորդը հետևողականորեն ցուցադրի պարտաճանաչ վճարման վարքագիծ վեց ամսվա ընթացքում, մինչև որ վարկն այլևս չհամարվի պարտքային առումով արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտազանցում, կամ մինչև որ չհամարվի, որ պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունն այնքան է նվազել, որ կորստի պահուստը կարող է կրկին չափվել 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստներին հավասար գումարով:

Ակնկալվող վարկային կորուստների չափում

Ակնկալվող վարկային կորուստները չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը,
- կորուստը պարտազանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտազանցման պահին:

1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող վարկային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող վարկային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով ամբողջ ժամկետի համար պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտազանցման դեպքում: Բանկը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտազանցման պահին: Փոխատվության հանձնառությունների համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են օգտագործվել պայմանագրի շրջանակում, որոնք գնահատվում են անցյալ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և ապագայամետ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է վճարման ենթակա գումարը ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Բանկը ակնկալվող վարկային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտագանցման ռիսկն այն առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ վարկառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է վարկային ռիսկին, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված վարկային ռիսկի կառավարման նպատակների համար: Առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել փոխառվության մարումը կամ դադարեցնել փոխառվության հանձնառությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանրական բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- գրավի տեսակը:

Խմբավորումները պետք է կանոնավոր հիմունքով վերանայվեն՝ առանձին խմբերի շրջանակում վարկային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելն ապահովելու համար:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի անցյալ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին աղբյուրներից հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունը:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառվության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության և փոխառվության պայմանագրերը:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ դրամական միջոցների և շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն (շարունակություն)

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		
				Ֆին. գործիքներ	Ստացված գրավ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	8,615,278	-	8,615,278	-	(8,615,278)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	8,615,278	-	8,615,278	-	(8,615,278)	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(8,010,540)	-	(8,010,540)	6,663,688	-	(1,346,852)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(8,010,540)	-	(8,010,540)	6,663,688	-	(1,346,852)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		
				Ֆին. գործիքներ	Ստացված գրավ	Չուտ գումար
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	15,741,268	-	15,741,268	-	(15,741,268)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	15,741,268	-	15,741,268	-	(15,741,268)	-

31 դեկտեմբերի 2022 թ. դրությամբ Բանկը չուներ ռեպո համաձայնագրեր:

Վերը աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և զուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման տնօրինության առաջարկությունների հիման վրա:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր և կորուստների սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Վարչության կողմից:

(i) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Բանկը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՅՄՍ պահանջների համաձայն:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>ԱՄՆ դոլար</i>	<i>Եվրո</i>	<i>Այլ արտարժույթ * *</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>հազ. դրամ</i>
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,882,501	8,289,143	7,637,376	7,797,495	36,606,515
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	437,094	12,744	-	-	449,838
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,202,206	6,308,543	301,958	-	10,812,707
- Բանկի կողմից պահվող					
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19,569,409	34,792,549	-	-	54,361,958
- Բանկի կողմից պահվող					
- Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված	6,646,146	-	-	-	6,646,146
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	14,219,264	33,779,153	12,275,821	3,240,839	63,515,077
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	7,402,074	1,204,713	-	-	8,606,787
Հաճախորդներին տրված վարկեր	115,057,678	35,969,332	6,943,537	913,953	158,884,500
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	696,354	1,438,546	6,300	656	2,141,856
Ընդամենը - ակտիվներ	181,112,726	121,794,723	27,164,992	11,952,943	342,025,384
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	10,466	-	-	789	11,255
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	37,624,097	13,194,003	2,753,775	3,738,540	57,310,415
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	8,010,540	-	-	-	8,010,540
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,023,194	13,483,657	-	-	15,506,851
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	87,052,437	93,117,319	21,346,511	8,403,858	209,920,125
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	3,267,756	147,635	-	-	3,415,391
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,560,386	485,030	125,352	15,756	5,186,524
Ընդամենը - պարտավորություններ	142,548,876	120,427,644	24,225,638	12,158,943	299,361,101
Արժույթային սվոփի պայմանագրեր	2,679,619	526,190	(2,821,770)	54,544	438,583
Զուտ դիրքը	41,243,469	1,893,269	117,584	(151,456)	43,102,866

* Այլ արտարժույթը հիմնականում ներառում է ռուբլով արտահայտված մնացորդները:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ՀՀ դրամ հազ. դրամ</i>	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արտարժույթ* հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,012,656	12,933,959	5,541,002	4,785,813	36,273,430
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	181,610	181,610
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող նեղրումային արժեթղթեր	3,931,419	3,873,133	-	-	7,804,552
Ամորտիզացված արժեքով չափվող նեղրումային արժեթղթեր	18,628,043	50,429,547	421,891	-	69,479,481
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	8,045,453	26,741,815	7,024,731	46,156	41,858,155
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	15,527,436	198,073	-	-	15,725,509
Հաճախորդներին տրված վարկեր	90,490,996	22,489,085	5,173,860	3,173,854	121,327,795
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	300,669	1,864,771	56,216	2,399	2,224,055
Ընդամենը - ակտիվներ	149,936,672	118,530,383	18,217,700	8,189,832	294,874,587
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	29,040,573	7,704,130	2,681,681	83,614	39,509,998
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,950,524	10,945,211	-	-	12,895,735
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	67,251,446	97,177,661	19,681,553	4,173,310	188,283,970
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,916,476	277,744	-	-	2,194,220
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,014,648	346,238	145,584	1,085	3,507,555
Ընդամենը - պարտավորություններ	103,173,667	116,450,984	22,508,818	4,258,009	246,391,478
Արժույթային սվոփի պայմանագրեր	-	-	4,200,600	(4,031,089)	169,511
Արժույթային սփոթ պայմանագրեր	714,102	(714,102)	-	-	-
Զուտ դիրքը	47,477,107	1,365,297	(90,518)	(99,266)	48,652,620

* Այլ արտարժույթը հիմնականում ներառում է ռուբլով արտահայտված մնացորդները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի են առնվել նախքան հարկումը գումարները և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում էր որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմասն անփոփոխ:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	189,327	136,530
ՀՀ դրամի նկատմամբ Եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	11,758	(9,052)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(ii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է թողարկված պարտքային արժեթղթերից, այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- պարտքի հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ ամբողջ Բանկում:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Գանձապետարանն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր սթրես-թեստեր՝ շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Գանձապետարանի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	<i>Ցայահանջ և մինչև</i>				<i>Ավելի քան 1 տարի</i>	<i>Ներհոսքի (արտա- հոսքի) ընդհանուր համախառն գումար</i>	<i>Հաշվեկշռ. արժեք</i>
	<i>1 ամիս</i>	<i>1-ից 3 ամիս</i>	<i>3-ից 6 ամիս</i>	<i>6-ից 12 ամիս</i>			
Ռչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	25,643,545	385,932	7,238,642	16,813,712	19,667,115	69,748,946	57,310,415
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,015,413	-	-	-	-	8,015,413	8,010,540
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	54,218	1,955,438	3,686,476	461,876	10,105,145	16,263,153	15,506,851
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	164,217,019	7,121,818	33,146,839	6,160,901	1,609,991	212,256,568	209,920,125
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	62,359	149,497	162,300	374,156	4,164,202	4,912,514	3,415,391
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	2,947,275	-	1,119,625	-	1,119,625	5,186,525	5,186,526
Փոխատվության հանձնառություններ	200,939,829	9,612,685	45,353,882	23,810,645	36,666,078	316,383,119	299,349,848
Փոխատվության հանձնառություններ	8,221,736	-	-	-	-	8,221,736	-

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	<i>Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս</i>	<i>1-ից 3 ամիս</i>	<i>3-ից 6 ամիս</i>	<i>6-ից 12 ամիս</i>	<i>Ավելի քան 1 տարի</i>	<i>Ներհոսքի (արտա- հոսքի) ընդհանուր համախառն գումար</i>	<i>Հաշվեկշռ. արժեք</i>
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	14,919,380	1,659,610	2,071,983	5,902,164	19,778,669	44,331,806	39,509,998
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	56,551	108,895	155,225	4,208,120	9,202,567	13,731,358	12,895,735
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	149,384,767	7,956,210	6,865,068	17,758,095	8,390,657	190,354,797	188,283,970
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	34,890	69,779	104,669	209,337	2,201,666	2,620,341	2,194,220
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,362,384	1,838,000	260,761	46,410	-	3,507,555	3,507,555
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	165,757,972	11,632,494	9,457,706	28,124,126	39,573,559	254,545,857	246,391,478
Փոխատվության հանձնառություններ	9,655,412	-	-	-	-	9,655,412	-

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում նախատեսված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցախհանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամ- կետ	Ժամկե- տանց*	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,606,515	-	-	-	-	-	-	36,606,515
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	449,838	-	-	-	-	-	-	449,838
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր - Բանկի կողմից պահվող	-	477,937	2,224,727	5,856,631	1,885,667	367,745	-	10,812,707
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր - Բանկի կողմից պահվող	4,034,403	8,738,866	11,224,423	24,167,439	6,196,827	-	-	54,361,958
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված	6,646,146	-	-	-	-	-	-	6,646,146
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	-	-	-	7,575,245	-	7,575,245
Յակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	58,159,354	-	1,510,707	3,384,862	460,154	-	-	63,515,077
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	8,606,787	-	-	-	-	-	-	8,606,787
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,213,448	7,347,107	30,131,107	72,073,621	44,994,690	-	1,124,527	158,884,500
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	9,687,175	-	9,687,175
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	3,188,475	-	3,188,475
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,709,765	-	2,709,765
Այլ ակտիվներ	3,160,088	-	127,915	167,436	169,216	-	5,353	3,630,008
Ընդամենը ակտիվներ	120,876,579	16,563,910	45,218,879	105,649,989	53,706,554	23,528,405	1,129,880	366,674,196

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամ- կետ	Ժամկե- տանց*	Ընդամենը
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	11,255	-	-	-	-	-	-	11,255
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	25,635,726	383,661	7,220,952	16,699,962	7,370,114	-	-	57,310,415
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	8,010,540	-	-	-	-	-	-	8,010,540
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	41,050	1,882,320	3,772,719	9,810,762	-	-	-	15,506,851
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	164,210,641	7,067,954	33,001,307	5,116,286	523,937	-	-	209,920,125
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	442,859	-	442,859
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	24,893	61,936	293,122	1,873,156	1,162,284	-	-	3,415,391
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	2,258,501	-	-	-	-	2,258,501
Այլ պարտավորություններ	4,074,217	-	1,119,625	1,119,625	-	-	-	6,313,467
Ընդամենը պարտավորություններ	202,008,322	9,395,871	47,666,226	34,619,791	9,056,335	442,859	-	303,189,404
Չուտ դիրքը	(81,131,743)	7,168,039	(2,447,347)	71,030,198	44,650,219	23,085,546	1,129,880	63,484,792

* Ժամկետանց վարկերի ժամկետանց մասը

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց*	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,273,430	-	-	-	-	-	-	36,273,430
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	169,511	-	-	-	-	181,610	-	351,121
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	80,924	1,005,113	5,335,419	1,015,351	367,745	-	7,804,552
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	16,052,534	10,321,128	15,579,242	20,907,220	6,619,357	-	-	69,479,481
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	12,123,535	6,406,035	3,444,488	2,161,081	-	17,723,016	-	41,858,155
Հակադարձ հետզևման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	15,725,509	-	-	-	-	-	-	15,725,509
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,352,890	8,302,726	19,642,049	55,274,456	34,087,406	-	1,668,268	121,327,795
Հիմնական միջոցներ և ոչ կյուբական ակտիվներ	-	-	-	-	-	7,480,638	-	7,480,638
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,071,018	-	2,071,018
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	3,098,462	-	3,098,462
Այլ ակտիվներ	2,224,055	-	-	-	-	1,311,554	-	3,535,599
Ընդամենը ակտիվներ	84,921,464	25,110,813	39,670,892	83,678,176	41,722,114	32,234,033	1,668,268	309,005,760
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	14,906,216	1,581,934	7,497,789	10,191,343	5,332,716	-	-	39,509,998
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	42,387	40,645	3,935,700	8,877,003	-	-	-	12,895,735
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	149,349,090	7,816,925	23,630,425	6,979,749	507,781	-	-	188,283,970
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	342,209	-	342,209
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	2,993,571	-	-	-	-	-	2,993,571
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	23,624	43,833	207,266	1,290,428	629,069	-	-	2,194,220
Այլ պարտավորություններ	1,772,013	1,838,000	307,172	196,809	-	-	-	4,113,994
Ընդամենը պարտավորություններ	166,093,330	14,314,908	35,578,352	27,535,332	6,469,566	342,209	-	250,333,697
Չուտ դիրքը	(81,171,866)	10,795,905	4,092,540	56,142,844	35,252,548	31,891,824	1,668,268	58,672,063

*Ժամկետանց վարկերի ժամկետանց մասը

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Իրացվելիության բացասական կարճաժամկետ դիրքը կառավարելու համար Բանկը հիմնվում է այն ֆինանսական արժեթղթերի վրա, որոնք կարող են վաճառվել կամ գրավադրվել հետզման պայմանագրերի շրջանակում, և այն ենթադրության վրա, որ ժամկետային ավանդները կերկարաձգվեն մարման ժամկետից հետո:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները:

(դ) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2023 թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023 թ.	Կապիտալի զգայունություն 2023 թ.
ՀՀ դրամ	1%	2,116,593	(143,161)
ԱՄՆ դոլար	1%	550,366	(69,278)
Եվրո	1%	23,337	(9,432)
Ռուբլի	1%	871	-

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2022 թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022 թ.	Կապիտալի զգայունություն 2022 թ.
ՀՀ դրամ	1%	1,629,140	(139,395)
ԱՄՆ դոլար	1%	472,532	(71,596)
Եվրո	1%	14,541	-

Բազիսային կետերի 1% նվազումը կունենա հավասար, սակայն հակառակ նշանով ազդեցությունը վերոնշյալ գումարների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ առևտրային բանկերի համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության նվազագույն ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») կազմում էր 11% (2022թ-ին՝ 12%): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշին:

Բանկերի կապիտալի համարժեքության նորմատիվի հաշվարկման մեթոդաբանությունը միջազգային ստանդարտներին համապատասխանեցնելու նպատակով 2023 թվականին կատարվել են մի շարք առանձնահատուկ կարգավորումներ ՀՀ ԿԲ-ի կապիտալի կառավարման կանոնակարգում: Փոփոխվել են կապիտալի համարժեքության նվազագույն սահմանաչափերը Բազելյան կոմիտեի կողմից սահմանված կապիտալի բուֆերների և Բազելի 2-րդ հենասյան (Pillar 2) պահանջներին համապատասխան՝ պահպանելով նաև Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի յուրահատկությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023 թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2022 թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
1-ին մակարդակի կապիտալ		
1-ին մակարդակի հիմնական կապիտալ Նվազեցումներ և ճշգրտումներ	62,774,602 (18,152,397)	56,654,153 (5,116,539)
Ընդամենը 1-ին մակարդակի կապիտալ	44,622,205	51,537,614
2-րդ մակարդակի կապիտալ		
2-րդ մակարդակի կապիտալ Նվազեցումներ	4,457,146 (1,613,374)	(201,082) -
Ընդամենը 2-րդ մակարդակի կապիտալ	2,843,772	(201,082)
Ընդամենը կապիտալ	47,465,977	51,336,532
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվները՝ ներառյալ պարտքային, շուկայական և գործառնական ռիսկերը	262,646,571	184,735,644
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	18.07%	27.79%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

31. Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն հաստատուն ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Փոխատվության հանձնառություններ (շարունակություն)

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառություններն ըստ դասակարգերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ այդ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	2023 թ. հազ. դրամ	2022 թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	3,437,322	3,893,172
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ	4,182,189	3,709,380
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	602,225	2,052,860
	8,221,736	9,655,412

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարվելը: Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառությունների մեծամասնությունն իրենից չի ներկայացնում Բանկի ոչ պայմանական փոխատվության հանձնառություն:

Վարկային քարտերի գծով հանձնառությունները և վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններն հիմնականում դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Վարկային քարտերի գծով հանձնառությունները և վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառությունները պարտքային առումով ժամկետանց չեն կամ արժեզրկված չեն:

32. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրության ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Բանկի գույքն ապահովագրված է, և Բանկն ունի «Բանկերս Բլանկետ Բոնդ» (Banker's Blanket Bond (BBB)) ապահովագրության պայմանագիր մինչև 3,000 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են Եական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

31 դեկտեմբերի 2023 դրությամբ Բանկի մայր կազմակերպությունն է Այրի Գրուպի ՓԲԸ-ն և վերջնական հսկող անձը՝ Լալա Բախշեցյանը: 31 դեկտեմբերի 2022 դրությամբ Բանկի մայր կազմակերպությունն էր Ֆիստոկո ՍՊԸ-ն:

2023 թ. -ի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունների Բանկի բաժնետիրական կառուցվածքում: Այրի Գրուպի ՓԲԸ-ն, որը ստեղծվել է 2023 թ. -ին, ձեռք է բերել Բանկի 100%-ը, այն 31 դեկտեմբերի 2023 դրությամբ ունի հետևյալ բաժնետիրական կառուցվածքը – 72% Դրիվեյիտ Ջոյնթսթա ՍՊԸ (վերջնական հսկող անձ՝ Լալա Բախշեցյան) և 28%՝ Ֆիստոկո ՍՊԸ:

(բ) Գործարքներ հորհրդի և Վարչության անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Բանկի հորհրդի և Վարչության անդամներ	<u>1,681,006</u>	<u>2,059,777</u>

Այս գումարները ներառում են հորհրդի և Վարչության անդամների դրամային և ոչ դրամային հատուցումները, որոնք հաշվեգրված են համապատասխան ժամանակաշրջանների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված են հորհրդի և Վարչության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>	<u>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</u>
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ԱՎՏԻՎՆԵՐ				
Տրված վարկեր (համախառն)	479,817	10.0%	2,854,107	11.7%
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ	(892)	-	(2,540)	-
Այլ ակտիվներ	3,062	-	1,374	-
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ստացված ավանդներ	5,332,712	5.1%	2,248,249	5.1%
Ընթացիկ հաշիվներ	1,138,277	-	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	275,769	4.1%	487,315	4.2%
Փոխատվության հանձնառություններ	287,438	-	1,222,124	-

Ստորև ներկայացված են հորհրդի և Վարչության անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	<u>2023 թ. հազ. դրամ</u>	<u>2022 թ. հազ. դրամ</u>
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	117,286	145,524
Տոկոսային ծախս	(173,420)	(121,435)
Չուտ արժեզրկումից կորուստ	1,648	(1,342)
Միջևորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	35,427	1,276
Միջևորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(1,287)	(105)

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ

տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	<i>Մայր կազմակերպություն</i>		<i>Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր</i>		<i>Ասոցիացված կազմակերպություն</i>		<i>Այլ</i>		<i>Ընդամենը</i>
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %</i>	<i>հազ. դրամ</i>
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ԱԿՏԻՎՆԵՐ									
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	-	-			121,765	7.80%	121,765
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ	-	-	-	-			(47)	-	(47)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ – վճարային համակարգեր	-	-	-	-	1,903,897	-	-	-	1,903,897
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ									
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ									
- Ընթացիկ հաշիվներ	-	-	-	-	12,120,749	-			12,120,749
- Ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	1,540,497	6.6%			1,540,497
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
- Ընթացիկ հաշիվներ	2,875,743	-	224,404	-			27,300,226	-	30,400,373
- Ժամկետային ավանդներ	5,350	4.3%	-	-			243,451	6.2%	248,801
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	-			143,438	3.8%	143,438
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	159,231	-	-	-	159,231
Շահույթ (վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	-	-	6,757	-	65,074	-	71,831
Տոկոսային ծախս	(104)	-	-	-	(241,912)	-	(13,323)	-	(255,339)
Միջևորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	20,812	-	43,890	-	1,289,438	-	85,310	-	1,439,450
Միջևորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(8)	-	-	-	(861,104)	-	(432)	-	(861,544)

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Բաժնետերեր		Այլ		Ընդամենը
	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	59,925	9.8%	59,925
Այլ ակտիվներ	-	-	19,046	-	19,046
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ					
- Ընթացիկ հաշիվներ	80,011	-	28,808,470	-	28,888,481
- Ժամկետային ավանդներ	-	-	86,334	8.3%	86,334
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	47,064	4.7%	47,064
Շահույթ (վնաս)					
Տոկոսային եկամուտ	-	-	3,228	-	3,228
Տոկոսային ծախս	-	-	(8,624)	-	(8,624)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	4,344	-	23,924	-	28,268
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	-	-	(20)	-	(20)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են Խորհրդի և Վարչության նշանակալից ազդեցության ներքո գտնվող կազմակերպությունները և Խորհրդի և Վարչության անդամների ընտանիքների մերձավոր անդամներին:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդների մեծ մասի մարման ժամկետը կազմում է մեկ տարի, բացառությամբ պարտքային արժեթղթերի, որոնց մարման ժամկետը կազմում է երկու տարի:

34. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ելթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացի ստորև նշված աղյուսակներում ներկայացվածների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	-	62,819,090	62,819,090
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ակտիվներ	-	449,837	-	449,837
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	10,444,962	-	10,444,962
- Բաժնային գործիքներ	330,050	-	37,695	367,745
Անորոշված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	11,657,609	52,364,023	-	64,021,632
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	143,562,189	143,562,189
Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ավանդներ և մնացորդներ	-	-	57,209,830	57,209,830
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	210,450,719	210,450,719
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	15,430,193	-	15,430,193

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ակտիվներ	-	169,511	-	169,511
- Բաժնային գործիքներ	181,610	-	-	181,610
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
- Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	10,444,962	-	10,444,962
- Բաժնային գործիքներ	330,050	-	37,695	367,745
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	109,537,938	109,537,938

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գներ, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելվածարները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: